

"Авиация персоналының біліктілік деңгейін айқындау қағидаларын бекіту туралы"
Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің міндетін
атқарушының 2017 жылғы 31 шілдедегі № 517 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы

Қазақстан Республикасы Көлік министрінің м.а. 2024 жылғы 13 желтоқсандағы № 412 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2024 жылғы 18 желтоқсанда № 35487 болып тіркелді

БҰЙЫРАМЫН:

1. "Авиация персоналының біліктілік деңгейін айқындау қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің міндетін атқарушының 2017 жылғы 31 шілдедегі № 517 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 15600 болып тіркелген) мынадай өзгерістер енгізілсін:

кіріспе мынадай редакцияда жазылсын:

"Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 14-бабы 1-тармағының 41-70) тармақшасына сәйкес **БҰЙЫРАМЫН:**";

көрсетілген бұйрықпен бекітілген Авиация персоналының біліктілік деңгейін айқындау қағидалары осы бұйрыққа қосымшаға сәйкес жаңа редакцияда жазылсын.

2. Қазақстан Республикасы Көлік министрлігінің Азаматтық авиация комитеті заңнамада белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Көлік министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Көлік вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасы
Көлік министрінің міндетін атқарушы

М. Калиакпаров

Қазақстан Республикасы
Көлік министрінің
міндетін атқарушы
2024 жылғы 13 желтоқсандағы
№ 412 Бұйрығына
қосымша
Қазақстан Республикасы
Инвестициялар және

Авиация персоналының біліктілік деңгейін айқындау қағидалары

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Авиация персоналының біліктілік деңгейін айқындау қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) "Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының (бұдан әрі – Заң) 14-бабы 1-тармағының 41-70) тармақшасына сәйкес әзірленді және авиация персоналының біліктілік деңгейін айқындау тәртібін айқындайды.

2. Осы Қағидаларда мынадай терминдер мен анықтамалар қолданылады:

1) авиация персоналы – арнайы және (немесе) кәсіптік даярлығы бар, әуе кемелерінің ұшуын, әуе тасымалдары мен авиациялық жұмыстарды орындау және қамтамасыз ету, әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету, әуе қозғалысын ұйымдастыру және оған қызмет көрсету, әуе қозғалысын басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыратын жеке адамдар;

2) авиация персоналының куәлігі – авиация персоналының біліктілігін және өкілеттіктерін растаушы құжат;

3) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым (бұдан әрі – уәкілетті ұйым) – мемлекет жарғылық капиталына жүз пайыз қатысатын, Қазақстан Республикасының азаматтық авиация саласын ұшу қауіпсіздігін және авиациялық қауіпсіздігін тұрақты дамытуды қамтамасыз етуге бағытталған қызметті жүзеге асыратын акционерлік қоғам;

4) арнайы белгі – тілді меңгеру деңгейі туралы белгіні қоса алғанда, ерекше шарттар, құқықтар немесе шектеулер көрсетілетін куәлікте жасалған қосымша көрсетілетін куәлікте жасалған қосымша жазба және осы куәлікке қатысты ақпарат;

5) әуе кемелерінің техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманды бағалаушы (бұдан әрі – бағалаушы) – тиісті біліктілігі бар, уәкілетті ұйым тағайындаған, біліктілік және (немесе) арнайы белгілер енгізу мақсатында әуе кемелерінің техникалық қызмет көрсету (бұдан әрі – ӘК ТҚК) мамандарының тәжірибелік дағдыларына тексеру жүргізуге уәкілетті жеке тұлға;

6) әуе қозғалысына қызмет көрсету (бұдан әрі – ӘҚҚК) маманы – арнайы және (немесе) кәсіптік даярлығы бар, авиация персоналының куәлігі бар жеке тұлға (ӘҚҚК диспетчері, ӘҚҚК диспетчер-нұсқаушысы, ӘҚҚК персоналы бойынша емтихан алушы);

7) біліктілік – тапсырманы белгіленген деңгейде орындау үшін талап етілетін білімнің, дағдылардың және орындалатын қызметтік міндеттерге қатынастың үйлесімі;

8) біліктілік белгісі – куәлікте жасалған немесе оның ажырамас бөлігі болып табылатын, оған қатысы бар жазба, онда ерекше жағдайлар, бұл куәлікке қатысты құқықтар немесе шектеулер көрсетіледі;

9) біліктілік емтиханы – авиация персоналының теориялық білімін бағалау және олардың біліктілік деңгейін анықтау немесе растау және дербес кәсіби қызметке жіберу мақсатында жүргізілетін тәжірибелік дағдыларын тексеру рәсімі;

10) біліктілікті тексеру (proficiency check) – ауызша емтиханды қоса алғанда, біліктілік белгілерін ұзарту үшін қажетті дағдыларды көрсету (қарастырылған жағдайда);

11) біліктілік комиссиясы (бұдан әрі – комиссия) – қызметті уәкілетті ұйымның бірінші басшысы немесе оны алмастыратын адам бекітетін, ережелерге сәйкес жүзеге асыратын, уәкілетті ұйымның тұрақты жұмыс істейтін мүшесі;

12) даярлаудың және бағалаудың құзыреттілік жүйесі – авиация персоналын даярлау және бағалау жүйесі, оған нәтижелерге бағдарлану, операцияларды орындау тиімділігінің стандарттарына және осы стандарттарды өлшеуге ерекше назар аудару, сондай-ақ белгіленген тиімділік стандарттары негізінде оқу курсы әзірлеу тән;

13) емтихан алушы – тиісті біліктілігі бар, уәкілетті ұйым тағайындаған және авиация персоналының куәлігін беру немесе ұзарту, біліктілік және (немесе) арнайы белгілерді енгізу және (немесе) ұзарту мақсатында авиация персоналының теориялық білімін бағалауды және тәжірибелік дағдыларын тексеруге уәкілетті жеке тұлға;

14) құзыреттілік – белгілі бір жұмыстың сәтті орындалуын сенімді болжау үшін қолданылатын адамның мүмкіндіктерін өлшеу. Құзыреттілік белгілі бір жағдайларда қызметті жүзеге асыруға немесе міндеттерді орындауға тиісті білімді, дағдыларды және көзқарастарды жұмылдыратын әрекеттер арқылы көрінеді және байқалады;

15) уәкілетті ұйымның емтихан алушысы – уәкілетті ұйым тағайындаған авиация персоналының біліктілік деңгейін айқындайтын жеке тұлғалардың қызметіне бақылауды жүзеге асыратын уәкілетті ұйымның авиация инспекторы;

16) ұшу дағдыларын тексеру (skill test) – талап етілуі мүмкін ауызша емтихандарды қоса, куәлік немесе бағалауды алу үшін тәжірибелік ептіліктерді көрсету;

17) үміткер – біліктілік емтиханынан өтуге талап етуші жеке тұлға.

3. Авиация персоналының біліктілік деңгейі біліктілік емтиханын өткізу жолымен айқындалады.

4. Біліктілік емтиханын өткізудің міндетті шарты үміткердің авиация персоналы куәлігін беру немесе оның қолданылу мерзімін ұзарту, біліктілік және (немесе) арнайы белгіні (оқыту, тағылымдама, тренажерлік даярлық, ұшу даярлығы) енгізу және (немесе) қолданылу мерзімін ұзарту үшін біліктілік талаптарында көзделген барлық алдыңғы рәсімдерді толық аяқтауы болып табылады.

5. Үміткердің теориялық білімдерін бағалау және тәжірибелік дағдыларын тексеру:

1) Заңға;

2) Халықаралық азаматтық авиация ұйымының (бұдан әрі – ИКАО) стандарттары мен ұсынылатын практикасының талаптарына сәйкестігіне тексеріледі.

6. Осы Қағидалардың 7-тарауына сәйкес, авиация персоналының біліктілік деңгейін уәкілетті ұйым тағайындайтын емтихан алушы (бағалаушы) айқындайды.

7. Коммерциялық әуе тасымалдарына қатыспайтын жеңіл және аса жеңіл авиацияның авиация персоналының біліктілік деңгейін әуе кемелерін пайдаланушыларды біріктіретін коммерциялық емес ұйымдардың тұрақты қолданыстағы білікті комиссияларымен осы Қағидаларға сәйкес өткізіледі.

Әуе кемелерін пайдаланушыларды біріктіретін коммерциялық емес ұйымдардың біліктілік комиссиялары өз қызметін, осы Қағидаларға 1-қосымшаға сәйкес коммерциялық емес ұйымның біліктілік комиссиясы туралы басшылыққа сәйкес жүзеге асырады.

8. Біліктілік емтиханының оң нәтижесі авиация персоналы куәлігінің қолданылу мерзімін беру немесе ұзарту, сондай-ақ біліктілік және (немесе) арнайы белгінің қолданылу мерзімін енгізу және (немесе) ұзарту үшін негіз болып табылады.

9. Емтихан алушы (бағалаушы) өз қызметін осы Қағидаларға 2-қосымшаға сәйкес уәкілетті ұйым әзірлеген және бекіткен емтихан алушыларға (бағалаушыларға) арналған басшылыққа сәйкес жүзеге асырады.

10. Біліктілік емтихан өткізгенге дейін емтихан алушы (бағалаушы):

- 1) қажетті техникалық құралдар және жұмыс орындарының дайындығын тексереді;
- 2) қажетті тест тапсырмаларының, бақылау парақтарының болуын тексереді;
- 3) үміткерді қауіпсіздік техникасы жөніндегі нұсқаулықпен таныстырады;
- 4) үміткерге біліктілік емтиханын тек емтихан алушының (бағалаушының) нұсқауы бойынша бастауға болатындығын ескертеді;
- 5) үміткерге біліктілік емтиханын өткізу тәртібі туралы нұсқама жүргізеді.

11. Үміткердің біліктілік емтиханын өткізу тәртібі туралы нұсқамасы мынадай ақпарат қамтиды:

- 1) үміткерге аудио-бейне жазба жүргізіліп жатқандығын ескертуі;
- 2) біліктілік емтиханында өткізілетін пәндердің (модульдердің) саны мен атауы;
- 3) тапсырмадағы тест сұрақтарының саны;
- 4) біліктілік емтиханын тапсыруға бөлінген уақыт;
- 5) біліктілік емтиханынан сәтті өтудің шекті деңгейі;
- 6) біліктілік емтиханын сәтсіз тапсырған жағдайда қайта тапсыру тәртібі;
- 7) біліктілік емтиханының нәтижесімен келіспеген жағдайда апелляциялық өтініш беру тәртібі.

12. Емтихан алушы үміткерлердің біліктілік емтиханын өткізу рәсіміне қатысты сұрақтарына жауап береді. Нұсқаулық уақыты біліктілік емтиханын орындау уақытына кірмейді.

13. Біліктілік емтиханына қатысты барлық компьютерлік жазбалар 5 (бес) жыл сақталады.

Электрондық құжат айналымы жүйесі болмаған кезде құжаттар қағаз жеткізгіште ресімделеді.

14. Емтихан алушы (бағалаушы) үміткерге өткен шақта нұсқаушы болған жағдайда, біліктілік емтиханын өткізбейді.

2-тарау. ӘҚҚК маманының біліктілік деңгейін айқындау тәртібі

15. Біліктілік емтиханын, біліктілік және (немесе) арнайы белгіні енгізу, және (немесе) ұзарту үшін, ұқсас біліктілік және (немесе) арнайы белгілері бар емтихан алушы жүргізеді.

16. Авиация персоналының куәлігін беру мақсатында, теориялық білімді сынақтауды уәкілетті ұйым немесе тағайындалған емтихан алушының уәкілетті ұйымның келісу бойынша жүзеге асырады.

17. ӘҚҚК диспетчерінің куәлігін алу үшін біліктілік емтиханы, біліктілік белгісін енгізуге және (немесе) ұзартуға бағытталған емтиханмен ұштастыруға мүмкіндік береді және міндетті түрде екі бөлек біліктілік емтиханын міндетті түрде өткізуді талап етпейді.

18. ӘҚҚК персоналы бойынша емтихан алушы өз қызметін ӘҚҚК мамандарының біліктілік деңгейін анықтау мақсатында жүзеге асырады:

- 1) ӘҚҚК диспетчерінің куәлігін беру;
- 2) біліктілік және (немесе) арнайы белгі енгізу;
- 3) біліктілік және (немесе) арнайы белгінің қолданылу мерзімін ұзарту.

19. Теориялық білімді немесе тәжірибелік дағдыларды еңсерілмейтін күштің (табиғи құбылыстар, әскери әрекеттер және т.б.) салдарынан, сондай-ақ техникалық ақаулар себебінен бағалауды жалғастыру мүмкін болмаған жағдайда, теориялық білімді бағалау және тәжірибелік дағдыларды тексеру тоқтатылады.

Бұл жағдайда, емтихан алушы осы Қағидаларға 3-қосымшаға сәйкес нысан бойынша бағалауды тоқтату туралы актіні ресімдейді, ал біліктілік емтиханы осы күн ішінде басқа уақытта немесе біліктілік емтихандарын өткізу кестесіне сәйкес басқа күні өткізіледі.

1-параграф. ӘҚҚК мамандарының теориялық білімдерін бағалау

20. Уәкілетті ұйым тағайындаған емтихан алушы ӘҚҚК мамандарының теориялық білімдерін бағалауды компьютерлерде автоматтандырылған тәсілмен жүзеге асырады.

21. Теориялық білімдерін сынақтаудан өткізу үшін үміткерлер емтихан алушыға (бағалаушыға) келесілерді ұсынады:

1) осы Қағидаларға 4-қосымшаға сәйкес нысанда біліктілік емтихандарын өткізуге өтініш;

2) арнайы және кәсіби дайындық құжаттарының көшірмелері (салыстыру үшін түпнұсқалары);

3) жеке басын куәландыратын құжат.

22. Осы Қағидалардың 21-тармағында көзделген құжаттарды қарау қорытындылары бойынша, емтихан алушы үміткердің өтінішіне тиісті жазба қояды.

23. Сынақтау өткізетін орын-жай үміткердің, емтихан алушы кадрында және тестілеу жүргізілетін жабдықтың монитормын қамтитын теориялық білімді бағалау процесінің аудио-бейнежазбасын тіркеу аппаратурасымен жабдықталады.

24. Теориялық білімді бағалау кезінде үміткер басқа үміткерлермен сөйлесуге, материалдармен алмасуға, ақпаратты қағаз, электрондық және өзге де тасымалдағыштарда пайдалануға, сынақ бөлмесінен шықпайды, алушы-таратушы электрондық құрылғыларды (оның ішінде ұялы телефондар мен өзге де электрондық жабдықтарды) пайдаланбайды. Мұндай құрылғылар теориялық білімді бағалау кезінде өшірілуі керек.

25. Үміткер осы Қағидалардың 24-тармағының талаптарын бұзған жағдайда, емтихан алушы мұндай үміткердің теориялық білімін бағалау процесін тоқтатады және бағалау нәтижелерін жояды.

26. Емтихан алушы бұзылған күнінен бастап (2) екі жұмыс күнінен кешіктірмей, осы Қағидаларға 5-қосымшаға сәйкес нысанда авиация персоналының біліктілік деңгейін айқындау Қағидаларын бұзу туралы актіні (бұдан әрі - бұзушылық туралы акт) жасайды.

27. Бұзушылық туралы акт жасалған үміткерлер бұзу күніне бастап (12) он екі айдан ерте емес қайтадан сынақтаудан өтеді.

28. Бөлінген уақыттан кейін теориялық білімді бағалау автоматты түрде аяқталады.

29. Теориялық білімді бағалауға арналған компьютерлік бағдарламаны (бұдан әрі – бағалау бағдарламасы) уәкілетті ұйымның біліктілік комиссиясы бекітеді.

30. Дұрыс жауаптарды есептеу компьютерлік бағалау бағдарламасы арқылы автоматты түрде жүзеге асырылады

31. Теориялық білімді бағалау аяқталған күні, емтихан алушы үміткерді нәтижелерімен таныстырады.

32. Тест тапсырмаларын әзірлеуді және оларды жыл сайын жаңартуды, емтихан алушы уәкілетті ұйымның келісімі бойынша жүзеге асырады.

33. Теориялық білімді бағалаудан өту үшін шекті деңгей кемінде 75% құрайды.

34. Теориялық білімді бағалау үміткердің біліктілігіне байланысты тест тапсырмаларының мазмұны бойынша әр түрлі болады.

35. Теориялық білімді бағалау нәтижелері бойынша келесі шешімдердің бірі қабылданады:

- 1) сынақтан өтті;
- 2) сынақтан өтпеді.

36. Осы Қағидалардың 33 тармағында белгіленген шекті деңгейден төмен теориялық білімді бағалау нәтижелерін алған үміткерлер бағалаудан өткен күннен бастап (10) он жұмыс күні өткеннен кейін теориялық білімді қайта бағалауға жіберіледі.

Теориялық білімді бағалаудан өтуге тапсыру әрекеттерінің саны 3 (үш) реттен аспайды.

37. 3 (үш) әрекеттен теориялық білімін бағалаудан өтпеген үміткерлер бағалауды қайта өту алдында авиациялық оқу орталығында (бұдан әрі – АОО) оқытудан өтеді.

38. Теориялық білімді бағалаудан сәтті өткен үміткерлер тәжірибелік дағдыларын тексеруге жіберіледі.

39. Теориялық білімді бағалау нәтижелері үміткерлерге бағалау аяқталған күннен бастап 2 (екі) жұмыс күні ішінде ұсынылады.

40. Теориялық білімді бағалау нәтижесі алынған бағалар туралы жалпы ақпаратты, сұрақтарға дұрыс емес жауаптар негізінде білімдегі олқылықтар туралы қорытындыны қамтиды.

41. Теориялық білімді бағалау нәтижесі 3 (үш) ай ішінде жарамды.

42. Аэронавигациялық қызмет көрсету жеткізуші, ӘҚҚК емтихан алушыларын интернет желісі, жабдықтары, сейфі және жиһазы бар қажетті орын-жаймен қамтамасыз етеді.

2-параграф. ӘҚҚК мамандарының тәжірибелік дағдыларды тексеру

43. Тәжірибелік дағдыларды тексеруден өту үшін үміткер ӘҚҚК персоналы бойынша емтихан алушыға осы Қағидаларға 4-қосымшаға сәйкес нысан бойынша өтініш береді.

44. Құжаттардың толық топтамасын тексергеннен кейін, емтихан алушы үміткердің өтінішіне тиісті жазба қояды.

45. Емтихан алушы үміткердің жаттығу дайындығынан толық өткеніне көз жеткізеді, ал жаттығу тапсырмаларына диспетчерлік жаттығу орталығы нұсқаушысының қол қойылды.

Біліктілік белгілерін алу немесе ұзарту мақсатында тәжірибелік дағдыларды тексеру кезінде ӘҚҚК қызметі маманының жұмыс орнында, ал ұшу қарқындылығы төмен болған жағдайда (жұмыс қабілеттілігінің 20% – дан аз) диспетчерлік тренажерде жүргізіледі.

46. ӘҚҚК диспетчерлерінің біліктілік белгілерін енгізу немесе ұзарту үшін тәжірибелік дағдыларды тексеру мынадай негізгі критерийлер бойынша жүргізіледі:

1) жұмыс технологиясына және лауазымдық нұсқаулыққа сәйкес функцияларды орындау;

2) радио алмасу фразеологиясы қағидаларын сақтау;

3) бақылау мен жоспарлауды жүзеге асыру, қалыптасқан ауа жағдайындағы іс-қимылдардың дұрыстығы мен уақтылығы;

4) келіп түскен ақпаратты талдау және өңдеу;

5) радиотехникалық құралдарды, жұмыс орнының жабдықтарын және авиация электр байланысын пайдалану;

6) ұшуды қамтамасыз ететін және бақылайтын аралас диспетчерлік пункттермен, қызметтермен және органдармен өзара іс-қимыл жөніндегі нұсқаулықтарды сақтау;

7) ӘҚКК-ны радиолокациялық бақылаусыз қамтамасыз ету қабілеті ("procedural" біліктілік белгісін енгізу немесе ұзарту кезінде).

47. ӘҚКК нұсқаушысының арнайы белгісін енгізу үшін тәжірибелік дағдыларды тексеру мынадай технологиялық операциялар бойынша жүзеге асырылады:

1) өткізу, жоспарлау және тәлімгердің алдын ала даярлауды ұйымдастыру;

2) тәлімгердің тәжірибелік даярлыққа дайындығын айқындау;

3) диспетчерлік тұрақта тәжірибелік тағылымдаманы және диспетчердің тренажерда жаттығуларды ұйымдастыру, жоспарлау және өткізу;

4) белгіленген құжаттаманы жүргізу.

48. ӘҚКК персоналы бойынша емтихан алушының өкілеттігін тағайындау немесе ұзарту үшін тәжірибелік дағдыларды тексеру мынадай технологиялық операциялар бойынша жүзеге асырылады:

1) біліктілік белгісінің тиісті санатты емтиханды өткізуді ұйымдастыру және дайындау;

2) нұсқаулық жүргізу және үміткердің тапсырмаларды орындауға дайындығын айқындау;

3) емтиханды өткізу және үміткердің бағасының жан-жақтылығы;

4) белгіленген құжаттаманы жүргізу.

49. Бірнеше арнайы біліктілік белгілердің болуын талап ететін біріктірілген диспетчерлік пункттерді қоспағанда, екі және одан да көп біліктілік белгілерін бір мезгілде енгізуге жол берілмейді.

50. Тәжірибелік дағдыларды тексеру кезеңінен өтпеген жағдайда үміткер осы тексеруден қайта өтуге жіберіледі, бұл ретте теориялық білімді қайта бағалаудан өту талап етілмейді.

51. Тәжірибелік дағдыларды тексеру кезеңінен 3 (үш) әрекеттен өтпеген жағдайда арнайы белгі тоқтатылады және үміткер АОО-да оқытудан өтеді.

52. Біліктілік емтиханының нәтижелері бойынша емтихан алушы немесе бағалаушы толтырады:

1) осы Қағидаларға 6-қосымшаға сәйкес нысан бойынша ӘҚКК диспетчерінің, диспетчер-нұсқаушының және ӘҚКК емтихан алушы біліктілік емтиханын өткізу хаттамаларын;

2) осы Қағидаларға 7-қосымшаға сәйкес нысан бойынша авиация станцияның операторының біліктілік емтиханын өткізу хаттамасын.

53. Тәжірибелік дағдыларды тексеру нәтижесі 2 (екі) жыл бойы жарамды.

3-тарау. Ұшу экипажы мүшесінің біліктілік деңгейін айқындау тәртібі

1-параграф. Ұшу экипажы мүшесінің теориялық білімді бағалау

54. Егер үміткер бірінші емтиханды тапсыруды бастағанда, сол күнтізбелік айды аяқтағаннан кейін 18 (оң сегіз) айдың ішінде барлық сынақ пәндерін тапсырып теориялық білім сұрақтарының 75%-на кем емес дұрыс жауап берсе, ұшу экипажы мүшелерінің теориялық білімдерін бағалау сәтті тапсырылды деп саналады.

ATPL(A) куәліктері бар ұшқыштардың теориялық білімін бағалауға қойылатын талаптар осы Қағидаларға 20-қосымшада келтірілген.

55. Теориялық білімді бағалау сәтті аяқталғаннан кейін емтихан алушы, бағалау аяқталған күннен бастап, 2 (екі) жұмыс күнінен кешіктірмей үміткерге осы Қағидаларға 8-қосымшаға сәйкес нысан бойынша сертификат береді.

56. Теориялық білімді бағалауды сәтті аяқтау туралы сертификат жарамды:

1) жеңіл және аса жеңіл әуе кемелерінің ұшқышы (бұдан әрі – LAPL және ULAPL), жеке ұшқыш (бұдан әрі – PPL) куәлігін теориялық білімді бағалаудан сәтті өткен күннен бастап 24 (жиырма төрт) ай ішінде алу үшін;

2) коммерциялық авиация пилотының куәлігін (бұдан әрі – CPL), теориялық білімді бағалаудан сәтті өткен күннен бастап 36 (отыз алты) ай ішінде Instrument Rating (бұдан әрі – АБҰ (IR) аспаптар бойынша ұшуға рұқсат беру туралы біліктілік белгісін алу үшін;

3) желілік ұшқыш куәлігін (бұдан әрі-ATPL) алу үшін кәуәлікке АБҰ (IR) рұқсат беру туралы біліктілік белгісін соңғы енгізген күннен бастап 7 (жеті) жыл ішінде, немесе тікұшақ ұшқышының біліктілігін алған жағдайда, әуе кемесінің (бұдан әрі – ӘК) типі бойынша біліктілік белгісі соңғы енгізген күннен бастап.

57. Теориялық білімді есепке алу:

1) ATPL деңгейінде теориялық білімін бағалау LAPL, ULAPL, PPL, CPL куәлігін, АБҰ (IR) рұқсат беру үшін біліктілік белгісін алуға жарамды болып есептеледі;

2) аталған CPL деңгейдегі теориялық білімін бағалау ӘК-нің сол санаттағы LAPL, ULAPL, PPL куәлігін алуға жарымды ретінде есепке алынады;

3) ұшқышта бар АБҰ (IR) рұқсат беру туралы немесе АБҰ (IR) бойынша үміткермен тапсырылған теориялық емтихандар ӘК қандай да болмасын кез келген өзге санаты үшін ӘК кез келген өзге санаты лайықтылар ретінде есепке алынады;

4) ұшқыштың бар куәлігі ӘК-нің өзге санатында куәлікті алу үшін теориялық дайындықтың лайықтысы ретінде есепке алынады. Бұл емтихандардың қолданыс

мерзімін есепке ала отырып, ӘК-нің қандай да болмасын санаты бойынша куәлікті алу үшін үміткермен табысты тапсырылған теориялық емтихандарға жатады;

5) LAPL немесе ULAPL беру үшін жалпы қажетті пәндер бойынша теориялық білім ӘК үшін LAPL немесе ULAPL иесіне толық есептеледі;

6) LAPL, ULAPL немесе PPL беру үшін ӘК басқа санаты үшін куәлік иесі теориялық даярлықтан өтеді және мынадай салаларда тиісті деңгейде теориялық емтихандарды нәтижелі тапсырады:

ұшу принциптері (тәжірибелік аэродинамика);

пайдалану рәсімдері, ұшу сипаттамалары және жоспарлау (Ұшуды пайдалану жөніндегі нұсқаулық);

ӘК туралы жалпы білім (ӘК және күштік қондырғы конструкциясы);

әуе навигациясы;

7) PPL лицензиясын алу кезінде ВС сол санатындағы LAPL куәлігінің иегеріне толық көлемде теориялық білім курсы және сынақтық талаптар қойылады;

8) жеңіл ұшақтың LAPL (A) пилотының куәлігін алу үшін, мотопланерге құқықтарды кеңейте отырып, ULAPL(S) планерінде аса жеңіл ӘК пилоты куәлігінің иесі тәжірибелік дағдылар бойынша емтихан өткізу кезінде емтихан алушыға пайдалану рәсімдері, ұшу сипаттамалары мен жоспарлау, ӘК туралы жалпы білімі бойынша теориялық білімнің жеткілікті деңгейін көрсетеді;

9) ӘК өзге санатында CPL бар, CPL-е үміткер ӘК түрлі санаттары үшін CPL оқу жоспарлары арасында анықталған айырмашылықтарға сәйкес бекітілген оқу курсы бойынша өтпелі теориялық дайындықтан өтеді. Үміткер ӘК тиісті санаттарына келесі пәндер бойынша осы бөлімде айқындалған теориялық білім бойынша емтихан тапсырады:

ӘК туралы жалпы білім: конструкция және жүйелер, Электр жабдықтау және электроника, күштік қондырғы, апаттық-құтқару жабдығы;

ӘК туралы жалпы білім: аспаптық жабдық;

ұшақтар немесе тікұшақтардың ұшу сипаттамалары (тиісті жағдайларда);

пайдалану рәсімдері;

ұшу ұстанымдары (аэродинамика);

10) ӘК сол санатында IR біліктілік белгісін алу үшін тиісті теориялық емтиханды нәтижелі тапсырған CPL үміткерге мынадай пәндер бойынша теориялық білімнің талаптары есептеледі:

пайдалану рәсімдері;

метеорология;

11) ӘК басқа санатында ATPPL бар ATPPL-ге үміткер ӘК әртүрлі санаттары үшін ATPPL оқу жоспарлары арасында анықталған айырмашылықтарға сәйкес АОО-да аралық теориялық даярлықтан өтеді. Үміткер осы бөлімде анықталғандай, ӘК тиісті санаттары үшін келесі пәндер бойынша теориялық емтихандарды тапсырады:

ӘК туралы жалпы білім: Конструкция және жүйелер, Электржабдықтау және электроника, Күштік қондырғы, Апаттық-құтқару жабдығы;

ӘК туралы жалпы білім: Аспаптық жабдық;

ұшақтар немесе тікұшақтардың ұшу сипаттамалары (тиісті жағдайларда);

пайдалану рәсімдері;

ұшу ұстанымдары (аэродинамика);

12) CPL(A), үшін тиісті теориялық емтиханды табысты тапсырған ATPL(A) үміткерге "Шолу ұшуларының ережесі - Радиобайланыс" (бұдан әрі – ШҰЕ - Радиобайланыс) пәні бойынша теориялық білімнің талаптары қойылады;

13) CPL(A) үшін тиісті теориялық емтиханды табысты тапсырған ATPL(A) үміткерге мынадай пәндер бойынша теориялық білімнің талаптары қойылады:

авиация заңнама;

ұшу ұстанымдары (тікұшақ);

ШҰЕ – Радиобайланыс;

14) АБҰ (IR) рұқсат беру туралы біліктілік белгісін алу үшін тиісті теориялық емтиханды табысты тапсырған ATPL(A) үміткерге "АБҰ (IR) -Радиобайланыс" пәні бойынша теориялық білімнің талаптары қойылады;

15) АБҰ (IR) (H) бойынша ұшуға рұқсаты бар, CPL(H) үшін тиісті теориялық емтихандарды нәтижелі тапсырған ATPL(H) үміткерге мынадай пәндер бойынша теориялық білімнің талаптары есептеледі:

ұшу ұстанымдары (тікұшақ);

ШҰЕ - Радиобайланыс;

16) ӘК сол санатындағы CPL үшін тиісті теориялық емтиханды тапсырған АБҰ (IR) бойынша ұшуға рұқсатқа үміткерге келесі пәндер бойынша теориялық білімнің талаптары қойылады:

адамның мүмкіндіктері және адами фактор;

метеорология;

17) көзбен шолып ұшуға рұқсат бере отырып, ATPL(H) үшін тиісті теориялық емтихандарды нәтижелі тапсырған АБҰ (IR)(H) тікұшақтар үшін аспаптар бойынша ұшуға рұқсат беруге үміткерге мынадай пәндерді тапсыру талап етіледі:

авиация заңнама;

ұшуларды жоспарлау және мониторингі;

радионавигация;

АБҰ (IR) - Радиобайланыс.

58. Үміткерлер куәлік және (немесе) біліктілік белгісін алу үшін теориялық білімдерін бағалаудан өтеді.

59. Үміткерлерді дайындауға жауапты АОО ұсынымын алғаннан кейін теориялық білімді бағалау жүзеге асырылады. Емтихандарды тапсыру теориялық оқыту оқу

курсын қанағаттанарлықтай аяқтағаннан кейін бірден жүргізіледі. АОО ұсынымы 12 (он екі) айға жарамды.

2-параграф. Ұшу экипажы мүшесінің тәжірибелік дағдыларды тексеру

60. Куәлік алу, біліктілік және (немесе) арнайы белгілерді енгізу және (немесе) ұзарту үшін ұшу экипажы мүшелерінің тәжірибелік дағдыларын тексеруді емтихан алушы мамандардың жұмыс орындарында (тренажерларда, әуе кемелерінде) азаматтық авиация ұйымдарында жүргізеді.

61. Тәжірибелік дағдыларды тексеру кезеңінен өтпеген жағдайда үміткер осы тексеруден қайта өтуге жіберіледі, бұл ретте теориялық білімді қайта бағалаудан өту талап етілмейді.

62. Тәжірибелік дағдыларды бағалаудан өту үшін үміткер өтінішті еркін нысанда ұсынады.

63. Өтініші келіп түскеннен кейін емтихан алушы тәжірибелік дағдыларды тексеру күнін, уақытын және өтетін орнын анықтайды.

64. Емтихан алушы үміткердің барлық тәжірибелік сабақтардан өткеніне, ал оқытуға арналған тапсырмаларға нұсқаушы қол қойғанына көз жеткізеді.

65. Тәжірибелік дағдыларды тексеру нәтижесі бір жылға жарамды.

66. Тәжірибелік дағдыларды тексеруді бір емтихан алушы жүзеге асырады.

67. Тексеру нәтижелері бойынша емтихан алушы осы Қағидаларға 9-қосымшаға сәйкес нысан бойынша ұшу экипажының мүшелері үшін біліктілік деңгейін тексеру актісін толтырады.

68. Тәжірибелік дағдыларды тексеру келесі элементтерді қамтиды:

1) жеке тапсырмаға бөлінетін ең жоғары және ең төменгі ұзақтығы;

2) үміткердің ұшу кітапшасын қарау арқылы тәжірибеге қойылатын ең төменгі талаптардың орындалуы тексеріледі;

3) егер өлшем шарттар сақталмаған болса, тапсырманы орындауға қанша мүмкіндік беріледі және қандай жағдайларда беріледі.

Бір тапсырмалар (мысалы, ұшудан кейін қозғалтқыштың шартты істен шығуы кезіндегі дұрыс іс-қимылдар) шекті болып саналады және бірінші мүмкіндіктен-ақ, ал басқалары (мысалы, бұрылу кезінде абсолюттік биіктікті ұстап тұру) - бірінші мүмкіндік кезінде өлшемдерден асып кеткен жағдайда қайталап орындағаннан кейін ғана сәтті орындалады. Рұқсат етілген мүмкіндіктердің жалпы санына қатысты шектеу белгіленеді;

4) емтихан алушы мен үміткердің барлық кезеңдердегі, имитацияланатын авариялық жағдайларға қатысты тиісті рөлі. Ұшу емтихандарын өткізу кезінде әуе кемесінің командирінің кім болуы және ӘК басқаруды беру/қабылдау рәсімдері;

5) қолданылатын жабдықтың түрі;

6) үміткерді нәтижелері туралы, оның ішінде артықшылықтары мен кемшіліктері туралы хабардар ету.

4-тарау. Әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету маманның біліктілік деңгейін айқындау тәртібі

69. Үміткер теориялық білімін бағалаудан, әуе кемесінің типі бойынша тәжірибелік дағдыларын тексеруден және әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның (бұдан әрі – ӘК ТҚК жөніндегі маман) куәлігіне рейтинг енгізуге өтініш берудің алдындағы 3 (үш) жыл ішінде тәжірибелік тағылымдаманы тексеруден (ОJT) өтеді.

1-параграф. ӘК ТҚК маманының теориялық білімін бағалау

70. ӘК ТҚК маманының теориялық білімді бағалау компьютерлерде немесе қағаз тасымалдағыштарда автоматтандырылған тәсілмен жүргізіледі.

71. Модульдік бағдарлама және ӘК типіне дайындық бойынша теориялық білімді бағалауды осы Қағидаларда айқындалатын тәртіппен уәкілетті ұйыммен тағайындаған емтихан алушы жүргізеді.

72. АОО үміткерге тану сертификатын (Recognition Certificate) модульдік бағдарлама бойынша бастапқы даярлықты немесе ӘК типіне оқытуды сәтті аяқтағаннан кейін, сондай-ақ үміткердің теориялық білімін бағалаудан сәтті өтуі және қажет болған жағдайда тәжірибелік дағдыларын тексеруден сәтті өткеннен береді.

Тану сертификатында (Recognition Certificate) ӘК-нің игерілген түрі мен қозғалтқышына сәйкес келетін халықаралық қысқарту енгізіледі.

АОО үміткер сәтті аяқтаған модулдерді сертификатта көрсете отырып "А", "B1", "B2", "B3" санаттары бойынша модульдік бағдарлама бойынша бастапқы даярлық бағдарламасын үміткердің сәтті аяқтауының нәтижелері бойынша бір сертификат береді.

73. Теориялық білімді бағалауында әрбір қайталап өту кезінде, егер үміткер өту балынан (75%) асатын баға алса, сертификатқа 75% жазба қойылады.

74. Модульдік бағдарлама және ӘК типі бойынша бастапқы даярлықтың теориялық білімдерін бағалауды жүргізуге қойылатын талаптар осы Қағидаларға 10 және 11-қосымшаларда келтірілген.

75. Теориялық білімді бірнеше таңдауы бар тест арқылы бағалау кезінде нәтижесі компьютерлерде автоматтандырылған түрде беріледі, ал дайын жауап матрицасын қолданған жағдайда жартылай автоматтандырылған тәсілмен немесе қолмен беріледі.

76. Қағаз жеткізгіштерде бағалау аяқталғаннан кейін, АОО емтихан алушы бағалау қою үшін тест тапсырмаларды, жазбаша жұмыстарды және (немесе) бақылау парақтарын жинақтайды.

77. Теориялық білімді бағылаудан өту үшін шекті деңгей кемінде 75% құрайды.

78. Үміткер жұмысты тест тапсырмаларын орындауға бөлінген уақытан кешіктірмей аяқтайды. Емтихан алушы қосымша уақыт бермейді.

79. Емтихан алушы үміткерде тест тапсырмаларының бақылау парақтарының, жазбаша жұмыстардың болуын тексереді. Көрсетілген материалдардың бір бөлігі болмаған кезде емтихан алушы үміткердің жұмысын жояды.

2-параграф. ӘК типі бойынша ӘК ТҚК маманның тәжірибелік дағдыларды тексеру

80. Бағалаушы ӘК типі бойынша ӘК ТҚК маманның тәжірибелік дағдыларын тексеруді уәкілетті ұйым тағайындаған АОО да жүргізіледі.

81. ӘК типі бойынша тәжірибелік дағдыларды тексеру "С" санатындағы біліктілік белгісін енгізу үшін жүргізілмейді

82. Бағалаушы жабдықтарды, компоненттерді, тренажерлерді және басқа да қолданылатын құрылғыларды пайдаланады.

83. Тәжірибелік дағдыларды тексеру ӘК ТҚК бойынша маманның куәлігіне біліктілік белгісін енгізуге өтініш берудің алдындағы 3 (үш) жыл ішінде жүргізіледі.

84. 3 (үш) жылдық кезеңнің басы болып бұрын басталғанына байланысты теориялық элементті зерделеудің немесе тәжірибелік тағылымдаманың басталуы, аяқталуы ӘК типі бойынша тәжірибелік дағдыларды тексеру күні немесе тәжірибелік тағылымдаманың аяқталуы болып саналады.

85. ӘК ТҚК маманның белгілі бір міндеттерді орындай алу қабілетін кәсіби тексеру көрсете алады.

86. Тәжірибелік дағдыларды тексеруді жүргізу әрекет саны 3 (үш) реттен аспауы қажет.

87. Үш талпыныстан сынақтау тапсыра алмаған үміткерлер теориялық білімді қайтара тапсыру алдында АОО.

88. Тәжірибелік дағдыларды тексеру үміткердің мынадай мақсаттарға қол жеткізгенін көрсетеді:

1) ӘК және оның жүйелері зерттелді;

2) ӘК ТҚК жөніндегі нұсқаулыққа және тиісті үлгідегі ӘК-дегі басқа нұсқаулықтарға сәйкес техникалық қызмет көрсету, инспекциялар және жоспарлы жұмыстар қауіпсіз орындалды;

3) ақаулық пен ақаулықты іздеу, жөндеу, реттеу, ауыстыру, жабдықтар және қажет болған жағдайда қозғалтқышты іске қосу және сынау сияқты функционалды тексерулер мысалдары келтірілген;

4) ӘК техникалық әдебиеті мен құжаттамасы дұрыс пайдаланылған;

5) мамандырылған құралдар мен сынақ жабдықтарды дұрыс пайдаланылған;

6) ӘК пайдалану кезінде ТҚК қоса алғанда, арнайы үлгідегі компоненттер мен модульдерді алу және ауыстыру орындалды.

Үміткер бағалаушыға өткен жылдағы тексерулер жүргізілетін әрекеттер саны, күндер мен орны туралы ауызша хабарлайды (ақпарат болған жағдайда).

Тексеру ауызша, жазбаша әдіспен өткізіледі немесе тәжірибелік бағалауға немесе олардың комбинациясына негізделеді, бұл ретте ол мынадай талаптарға сәйкес келеді:

- 1) ауызша тексеру сұрақтары жауаптың толық түсіндірілуін талап етеді;
- 2) жазбаша тексеру сұрақтары баяндау түрінде (essay) немесе бірнеше жауап нұсқалары бар сұрақтармен жүргізіледі;
- 3) тәжірибелік бағалау маманның тапсырманы орындаудағы құзыретін көрсетеді;
- 4) бөлім үлгісі бойынша сұрақтар (Chapters) (**), көрсетілген деңгейдегі курс жоспарының (Syllabus) / емтиханнан 3-параграфынан алынды;
- 5) қате балама жауаптар тақырыпты білмейтін кез келген адамға ақылға қонымды болып көрінеді. Барлық қате балама жауаптар сұраққа байланысты және грамматикалық құрылымы мен ұзындығы бірдей;
- 6) сандық мәндері бар сұрақтарда қате жауаптар дұрыс емес мәнді пайдалану (+ пен салыстырғанда -) немесе дұрыс емес өлшеу шаралары сияқты рәсімдері қателіктерге сәйкес келеді. Олар кездейсоқ сандар емес.

89. ӘК типі бойынша тәжірибелік дағдыларды тексеруде мынадай шарттар қолданылады:

- 1) дәйекті мүмкіндіктің максималды саны 3-ке тең. 3 (үш) мүмкіндіктің келесі сессия сессия арасында бірінші жыл өткеннен кейін өткізіледі;
- 2) күту кезеңі 30 (отыз) күнге тең және бір сессия шегінде бірінші сәтсіз мүмкіндіктен кейін талап етіледі, содан кейін екінші сәтсіз мүмкіндіктен кейін 60 (алпыс) күндік күту кезеңі қажет болады.

90. Өтініш беруші соңғы жылдағы және дәл осындай мүмкіндіктер орын алған мүмкіндіктер саны мен күні туралы бағалаушыға хабарлайды және жазбаша растайды.

91. ӘК типі бойынша тәжірибелік дағдыларды тексеру кемінде бір бағалаушымен жүргізіледі. Бағалаушы үміткердің оқуына қатыспайды.

92. Жазбаша және қол қойылған есепті бағылаушы емтихан нәтижесі туралы ақпаратпен дайындайды (өтті немесе өтпеді).

93. Тексеру нәтижелері бойынша емтихан алушы немесе бағалаушы осы Қағидаларға 12-қосымшаға сәйкес нысан бойынша ӘК типіне тәжірибелік элементтің бағалау парағын толтырады.

3-параграф. Тәжірибелік тағылымдаманы тексеру (ОЖТ)

94. Аяқталған тәжірибелік тағылымдаманы (ОЖТ) тексеру міндетті кезең болып табылады және оны уәкілетті ұйым тағайындаған бағалаушы жүргізеді.

95. ӘК ТҚК маманының дербес кәсіби қызметіне жіберілуіне тәжірибелік тағылымдаманы (ОЖТ) тексеруді жүргізген бағалаушы жауапты болады.

96. Тексеру нәтижелері бойынша бағалаушы осы Қағидаларға 13-қосымшаға сәйкес нысан бойынша тәжірибелік тағылымдаманы бағалау парағын (ОЖТ) толтырады.

5-тарау. Біліктілік емтиханының нәтижелеріне шағымдану тәртібі

97. Біліктілік емтиханының нәтижелеріне шағымдану туралы апелляциялық өтінішті үміткер осы Қағидаларға 14-қосымшаға сәйкес нысан бойынша шағымдану себебін негіздей отырып, біліктілік емтиханының нәтижелерін алған күннен бастап үш жұмыс күнінен кешіктірмей уәкілетті ұйымға береді.

98. Апелляциялық өтініш комиссия отырысында қаралады.

99. Комиссия апелляциялық өтініштерді қарау бойынша отырыстарды уәкілетті ұйымда өтініш тіркелген күннен бастап 15 (он бес) жұмыс күні ішінде өткізеді.

100. Комиссия шешімінің үзінді көшірмесі үміткерге біліктілік комиссиясының хаттамасы тіркелген күннен бастап (2) екі жұмыс күні ішінде беріледі.

6-тарау. Емтихан алушының (бағалаушының) қызмет бағыттары бойынша ұсынылатын құжаттардың тізбесі

101. ӘҚҚК персоналының біліктілік деңгейін айқындайтын жеке тұлға оны емтихан алушы етіп тағайындау үшін уәкілетті ұйымға мынадай құжаттарды ұсынады:

1) уәкілетті ұйым басшысының атына ӘҚҚК персоналынан емтихан алушы тағайындауын талап ететін еркін нысандағы өтініші;

2) осы Қағидаларға 15-қосымшаға сәйкес нысан бойынша ӘҚҚК мамандары мен авиация станцияларының операторлары үшін ұсыну;

3) жеке куәлік (паспорт);

4) авиация персоналының куәлігінің қосымша;

5) ӘҚҚК персоналынан емтихан алушының қайта даярлау курстарынан өткенін растайтын қолданыстағы сертификат;

6) нұсқаушының қайта даярлау және кәсіби деңгейін қолдау курстарынан өткенін растайтын қолданыстағы сертификат;

7) ӘҚҚК персоналынан емтихан алушының тағайындауы жөніндегі біліктілік емтиханын өткізу хаттамасы (тексеруді уәкілетті ұйымның емтихан алушысы жүргізеді).

102. ӘҚҚК персоналының біліктілік деңгейін айқындайтын жеке тұлға емтихан алушының өкілеттігін ұзарту үшін, уәкілетті ұйымға келесі құжаттарды ұсынады:

1) ӘҚҚК персоналынан емтихан алушының өкілеттігін ұзартуын талап ететін уәкілетті ұйымның басшысына еркін нысандағы өтініші;

2) жеке куәлік (паспорт);

3) авиация персоналының куәлігінің қосымша парағы;

4) емтихан алушының рұқсаты (Examiners Authorization);

5) ӘҚКК персоналынан емтихан алушының кәсіби деңгейін қолдау курстарынан өткенін растайтын қолданыстағы сертификат;

6) нұсқаушының кәсіби деңгейін қолдау курстарынан өткенін растайтын қолданыстағы сертификат;

7) ӘҚКК персоналынан емтихан алушының өкілеттігін ұзарту жөніндгі біліктілік емтиханын өткізу хаттамасы (тексеруді уәкілетті ұйымның емтихан алушысы немесе уәкілетті ұйымның келісімі бойынша аға емтихан алушы жүргізеді);

8) бүкіл кезеңді ала отырғанда, ӘҚКК персоналынан емтихан алушының өкілеттіктерін орындаудың, бір жыл ішіндегі біліктілік емтиханын өткізу жөніндегі кемінде екі хаттамасы.

103. Ұшу экипажы мүшесінің біліктілік деңгейін анықтайтын жеке тұлға, оны емтихан алушы етіп тағайындау үшін уәкілетті ұйымға мынадай құжаттарды ұсынады:

1) уәкілетті ұйым басшысының атына ұшу экипажынан емтихан алушы тағайындауын талап ететін еркін нысандағы өтініші;

2) осы Қағидаларға 16-қосымшаға сәйкес нысан бойынша ұшу экипажының мүшелері үшін ұсыныс;

3) жеке куәлік (паспорт);

4) ұшу экипажы мүшесінің куәлігі және қосымша парағы;

5) тиісті біліктілігі бар емтихан алушыға қайта даярлау курстарынан өткенін растайтын қолданыстағы сертификат;

6) нұсқаушыға қайта даярлау курстарынан өткенін растайтын қолданыстағы сертификат;

7) емтихан алушының біліктілігіне сәйкес, ұшу нұсқаушысының ұшу сағаттарын растайтын құжат.

104. Емтихан алушының өкілеттігін ұзарту үшін, ұшу экипажы мүшесінің біліктілік деңгейін айқындайтын жеке тұлға уәкілетті ұйымға мынадай құжаттарды ұсынады:

1) ұшу экипажынан емтихан алушының өкілеттігін ұзартуын талап ететін, уәкілетті ұйым басшысының атына еркін нысандағы өтініші;

2) жеке куәлік (паспорт);

3) ұшу экипажы мүшесінің куәлігі және қосымша парағы;

4) ұшу экипажынан емтихан алушының кәсіби деңгейін қолдау курстарынан өткенін растайтын қолданыстағы сертификат;

5) тағайындау мерзімі ішінде басқа емтихан алушының бақылауымен бір біліктілік тексерісінің жүргізілгенін растайтын құжат (бұл тексеру кешенді тренажерде жүргізілуі мүмкін);

6) емтихан алушының өкілеттігін орындаудың кезеңінде жылына кемінде екі біліктілік емтиханын өткізуді растайтын құжаттар;

7) емтихан алушының біліктілігіне сәйкес, ұшу нұсқаушысы ретінде ұшу сағаттарын растайтын құжат.

105. ӘК ТҚК мамандарының біліктілік деңгейін айқындайтын жеке тұлға модульдік бағдарлама бойынша теориялық білімді бағалау және ӘК типіне даярлау бойынша емтихан алушы болып тағайындау үшін уәкілетті ұйымға мынадай құжаттарды ұсынады:

1) модульдерінің және (немесе) ӘК типінің (қозғалтқышының, санатының) атауын көрсете отырып емтихан алушыны тағайындауды сұрай отырып, уәкілетті ұйым басшысының атына еркін нысандағы өтінішті;

2) осы Қағидаларға 17-қосымшаға сәйкес нысан бойынша ӘК ТҚК мамандардың білімін тексеру бойынша емтихан алушына ұсыныс;

3) бастапқы даярлық курсы (модуль) және (немесе) ӘК типі бойынша (теориялық және тәжібирелік элементер) сәтті аяқтағаны туралы қолданыстағы сертификаты;

4) Part-147 бойынша мақұлданған оқыту ұйымында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қатысатын авиация персоналын кәсіптік даярлаудың үлгілік бағдарламаларының 9А немесе 9В модулінің не 9А немесе 9В модулінің "Human Factors Course" көлеміндегі "Адамның ӘК техникалық қызмет көрсетуге қатысты мүмкіндіктері" қолданыстағы сертификаты;

5) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қатысатын авиация персоналын кәсіптік даярлаудың үлгілік бағдарламаларының 10 РК модулі көлеміндегі қолданыстағы "Авиация заңнама" сертификаты;

6) қолданыстағы "Оқытушыларды оқыту" ("Train the Trainers Course") немесе "Нұсқаушыларға арналған кәсіптік оқыту" ("professional training of Instructors") сертификаты;

7) емтихан алушы (бағалаушы) курсының қолданыстағы сертификаты ("Assessor Training Course");

8) жеке куәлік (паспорт).

106. ӘК ТҚК мамандарының біліктілік деңгейін айқындайтын жеке тұлға модульдік бағдарлама бойынша теориялық білімді бағалау және ӘК типіне даярлау жөніндегі емтихан алушының өкілеттігін ұзарту үшін уәкілетті ұйымға мынадай құжаттарды ұсынады:

1) ӘК модульдерінің және (немесе) типінің (қозғалтқышының, санатының) атауын көрсете отырып, емтихан алушының өкілеттігін ұзартуды сұрай отырып, уәкілетті ұйым басшысының атына еркін нысандағы өтініш;

2) емтихан алушыға (бағалаушыға) кәсіптік деңгейді немесе бастапқы даярлық курсы қолдау курсының қолданыстағы сертификаты ("Assessor training course");

3) "ӘК-ге техникалық қызмет көрсетуге қатысты адамның мүмкіндіктері" кәсіби деңгейін қолдау курсының қолданыстағы сертификаты (Human Factors Continuation Training);

4) "Қазақстандық және халықаралық авиация заңнама" (Kazakhstan and International aviation legislation Continuation Training) кәсіби деңгейін қолдау курсының қолданыстағы сертификаты.

107. ӘК ТҚК мамандарының біліктілік деңгейін айқындайтын жеке тұлға ӘК типі және (немесе) тәжірибелік тағылымдама (OJT) бойынша бағалаушы болып тағайындалуы үшін, уәкілетті ұйымға келесі құжаттарды ұсынады:

1) әуе кемесінің түрін, қозғалтқышын, санатын көрсете отырып, уәкілетті ұйым басшысының атына өзін бағалаушы ретінде тағайындауды талап ететін, еркін нысандағы өтініш;

2) жеке куәлік (паспорт);

3) осы Қағидаларға 18-қосымшаға сәйкес ӘК ТҚК маманының нысан бойынша ұсыну;

4) ӘК пайдалануға рұқсат беретін қолданыстағы сертификаты (Company authorization certificate, SAC);

5) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ететін авиация персоналын кәсіптік даярлау үлгілік бағдарламаларының 9А немесе 9В модулі көлемінде "ӘК-ге техникалық қызмет көрсетуге қатысты адамның мүмкіндіктері" курсынан өткенін растайтын қолданыстағы құжат немесе Part-147 бойынша мақұлданған оқыту ұйымындағы 9А немесе 9В Модулінің "Адам факторлары курсының болуы";

6) "Ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ететін авиация персоналының кәсіптік даярлаудың үлгілік бағдарламасы" 10 РК модулі көлемінде "Авиация заңнама" курсынан өткенін растайтын қолданыстағы құжат;

7) "Оқытушыларды оқыту" бастапқы даярлау курсының сәтті аяқталғанын растайтын қолданыстағы құжат" ("Train the Trainers Course") немесе "нұсқаушыларға арналған кәсіптік оқыту" ("Professional Training of Instructor");

8) емтихан алушының бастапқы даярлық курсының сәтті аяқталғанын растайтын қолданыстағы құжат ("Assessor training course");

9) ӘК ТҚК маманның қолданыстағы куәлігі және оның қосымша парағы (қосымша XV).

108. ӘК ТҚК мамандарының біліктілік деңгейін айқындайтын жеке тұлға ӘК типі және (немесе) тәжірибелік тағылымдама (OJT) бойынша бағалаушының өкілеттігін ұзарту үшін, уәкілетті ұйымға мынадай құжаттарды ұсынады:

1) уәкілетті ұйым басшысының атына әуе кемесінің түрін, қозғалтқышын, санатын көрсете отырып, бағалаушы ретінде тағайындауды талап ететін, еркін нысандағы өтінішті;

2) ӘК пайдалануға рұқсат беретін қолданыстағы сертификаты (Company authorization certificate, SAC);

3) емтихан алушыға (бағалаушыға) кәсіптік деңгейді немесе бастапқы даярлық курсы қолдау курсының қолданыстағы сертификаты ("Assessor training course");

4) "Адамның ӘК техникалық қызмет көрсетуге қатысты мүмкіндіктері" кәсіби деңгейін қолдау курсының қолданыстағы сертификаты ("Human Factors Course");

5) "Қазақстандық және халықаралық авиация заңнама" (Kazakhstan and International aviation legislation Continuation Training) кәсіби деңгейін қолдау курсының қолданыстағы сертификаты;

6) емтихан алушының бастапқы даярлық курсының сәтті аяқталғанын растайтын қолданыстағы құжат ("Assessor training course");

7) ӘК ТҚК маманның қолданыстағы куәлігі және оның қосымша парағы (қосымша XV).

7-тарау. Авиация персоналының біліктілік деңгейін айқындайтын жеке тұлғаларды тағайындау тәртібі

109. Өтініш берушінің біліктілік талаптарына сәйкестігінің тиісті шешімін алдын ала осы Қағилардың 6-тарауына сәйкес құжаттар негізінде жүргізіледі және тиісті шешім қабылдау үшін қабылдау уәкілетті ұйымның емтихан алушысы комиссия отырысына шығарады.

110. Өтінішті қарастыру және тиісті жауап беру, құжаттарды алған күннен бастап 20 (жиырма) жұмыс күні ішінде жүзеге асырылады.

111. Комиссия құрамына уәкілетті ұйымның лауазымды тұлғалары кіреді

112. Комиссия өз қызметін ережесіне сәйкес жүзеге асырады.

113. Комиссия мүшелерінің санды құрамы 7 (жеті) адамнан кем емес болуы қажет.

114. Комиссия төрағасы, ал оның болмаған жағдайында төраға орынбасары комиссия қызметіне басшылық етеді.

115. Комиссияның шешімі комиссия мүшелерінің жалпы санынан көпшілік дауыспен қабылданады және комиссия мүшесі болып табылмайтын комиссия хатшысымен жасақталатын хаттамамен ресімделеді. Хаттамаға аталған мәжіліске қатысқан комиссияның барлық мүшелерімен қол қойылады. Дауыстар теңдігі кезінде төрағаның дауы шешімді болып табылады.

116. Комиссияның шешімі жалпы саннан мүшелердің 2/3 (үштен екі) болуы кезінде құзыретті. Комиссия төрағасы, ал оның болмаған жағдайында төраға орынбасары комиссия қызметіне басшылық етеді, комиссия мәжілістеріне төрағалық етеді, жұмысты жоспарлайды және оның шешімдерін іске асыруға жалпы бақылауды жүзеге асырады.

117. Комиссия өз отырыстарында келесі мәселелер бойынша шешімдерді қарастырып қабылдайды:

а. даярлау мен бағалаудың құзыреттілік жүйесін іске асыру;

б. емтихан алушылардың (бағалаушылардың) өкілеттіктерін тағайындау, ұзарту, жаңарту, тоқтату, кері қайтарып алу немесе уақытша ұзарту;

с. оған негіз болған жағдайда емтихан алушы (бағалаушы) жүргізген біліктілік емтихандарының және біліктілік тексерулерінің нәтижелерінің күшін жою;

d. емтихан алушыларға (бағалаушыларға) үміткердің авиация персоналының біліктілік деңгейін айқындауға құқығы бар жеке тұлғаларға қойылатын біліктілік талаптарына сәйкестігін тексеру;

е. Қазақстан Республикасының азаматтық авиация саласындағы заңнамалық актілеріне бастамашылық жасау, түзетулер енгізу;

f. авиациялық оқу орталықтарының нұсқаушылары мен емтихан алушылардың (бағалаушылардың) кәсіби деңгейін қолдау курстарынан өту кезеңдерін уақытша ұзарту ;

g. авиация персоналының біліктілігіне, даярлығына байланысты мәселелер.

118. Ұсынылған құжаттар сәйкес келмеген жағдайда, уәкілетті ұйым комиссияның теріс шешімі негізінде бас тарту себебін көрсете отырып, өтінішті алған сәттен бастап 20 (жиырма) жұмыс күнінен кешіктірілмейтін мерзімде емтихан алушы (бағалаушы) тағайындаудан бас тарту себебін көрсете отырып хат жібіледі.

119. Өтініш беруші сәйкессіздік жойылған жағдайда, осы Қағиларда көзделген тәртіппен өтінішті қайта береді.

120. Уәкілетті ұйым комиссияның оң шешімі емтихан алушыны (бағалаушыны) тағайындауды, осы Қағидаларға 19-қосымшаға сәйкес нысан бойынша емтихан алушының (бағалаушының) тиісті курстарды аяқтаған күннен бастап, 3 (үш) жылдан аспайтын мерзімге барлық өкілеттіктері көрсете отырып, құжат бере отырып жүзеге асырады. Тағайындалған емтихан алушылар (бағалаушылар) туралы мәліметтер уәкілетті ұйымның интернет-ресурсында орналастырылады.

121. Емтихан алушының (бағалаушының) өкілеттігкелесі жағдайларда толық немесе ішінара шектеледі:

a. өтініш берушінің тиісті өтініш жолдауы;

b. нұсқау рұқсатының жарамдылық мерзімінен шығуы. Қажет болған жағдайда, рұқсат комиссияның шешімімен нұсқаушылық аяқталған күннен бастап, бір айдан аспайтын мерзімге ұзартылуы мүмкін.

c. біліктілік комиссиясының шешімдері;

d. сот шешімімен.

122. Біліктілік емтихандарын өткізу кезінде емтихан алушы (бағалаушы) уәкілетті ұйымның атынан әрекет етеді.

123. Авиация персоналының біліктілік деңгейін айқындайтын жеке тұлғалардың құзырет деңгейін бағалауды емтихан алушы, уәкілетті ұйымның авиация инспекторы немесе уәкілетті ұйымның келісімі бойынша тағайындалған емтихан алушы жүзеге асырады.

124. Теориялық білімді тестілеу және/немесе тәжірибелік дағдыларды бағалау жүргізу үшін бөгде кәсіпорындарға азаматтық авиация ұйымының емтихан алушысын (

бағалаушыны) уәкілетті ұйым тартқан кезде емтихан алушы (бағалаушы) тарту кезеңінде ол жұмыс жасайтын азаматтық авиация ұйымымен еңбек қатынасын сақтайды.

125. Теориялық білімді тестілеуді (бағалауды) жүзеге асыратын уәкілетті ұйымның және авиациялық оқу орталықтарының емтихан алушысында (бағалаушысында) қолданыстағы куәліктердің, біліктілік белгісінің болуы талап етілмейді.

126. Талап етілген біліктілігі бар емтихан алушысы (бағалаушы) болмаған жағдайда , теориялық білімді тестілеуді және тәжірибелік дағдыларды бағалауды жүргізу үшін уәкілетті ұйым өлшемшарттары бойынша ұқсас біліктілігі бар маманды бекітеді. Мұндай бекіту келесі жағдайда беріледі:

- a. Қазақстан Республикасында әуе кемесінің жаңа түрін игеру;
- b. шектеулі, толықтырылмайтын мөлшері бар және қазіргі уақытта өндірілмейтін әуе кемелерінің түрлерін пайдалану;
- c. ол үшін бірде бір адамда емтихан алушының рейтингі жоқ ерекше өндірістегі әуе кемесін пайдалану;
- d. әуе қозғалысымен басқарудың немесе диспетчерлік тұрақты жаңа секторын енгізу.

Авиация персоналының
біліктілік деңгейін
айқындау қағидаларына
1-қосымша

Коммерциялық емес ұйымның біліктілік комиссиясы жөніндегі басшылық

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Біліктілік деңгейін айқындау бойынша әуе кемелерінің пайдаланушыларын біріктіретін коммерциялық емес ұйымның (бұдан әрі - коммерциялық емес ұйымның) комиссиясы туралы осы Басшылық және коммерциялық әуе тасымалына қатыспайтын жеңіл және аса жеңіл авиацияның авиация персоналының куәлігіне біліктілік.

2. Комиссия әуе кемелерін біріктіретін коммерциялық емес ұйымның тұрақты қолданыстағы органы болып табылады.

3. Комиссияның негізгі міндетті келесілердің кезінде азаматтық авиацияның жеңіл және аса жеңіл авиация персоналында теориялық білімді бағалау және тәжірибелік дағдыларды тексеру болып табылады:

Куәліктерді беру (ұзарту);

Куәліктерге біліктілік және арнайы белгілерді енгізу (ұзарту, растау).

4. Комиссия мамандардың кәсіби даярлығының деңгейін бағалау Қағиданың жан – жақтылығы және сақталуы үшін толық жауапкершілік атқарады.

5. Емтихандар және біліктілік тексерулерін өткізу кезінде авиация персоналының кәсіби даярлығының деңгейін бағалау мамандықтары бойынша жіктеуге сәйкес және

емтихан алушылардың бұл мақсат үшін құзіреттілігіне ие комиссия мүшелерімен жүзеге асырылады.

6. Комиссия жұмысының жалпы басшылығын оның басшысы жүзеге асырады.

7. Комиссияның құрамы азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым келісімі бойынша тиісті біліктілігі және функцияларды жүзеге асыру үшін мамандығы бойынша тәжірибесі бар коммерциялық емес ұйымның басшысымен бекітіледі:

Басшы және комиссия орынбасары- жоғары авиация білімі, басшылық лауазымда кем дегенде 5 жыл тәжірибесі бар болуы тиіс;

Комиссия мүшелері – арнайы авиация білімі, кем дегенде 3 жылдан кем емес жұмыс тәжірибесіне болуы тиіс;

8. Авиация персоналының куәліктеріндегі қол қоюлар авиация персоналына жатады : комиссия басшысына, оның болмауы уақытында оның орынбасарларына.

2-тарау. Комиссияның өкілеттіліктері және функциялары

9. Уәкілетті ұйымға комиссия отырысының хаттамасы мен тексеру нәтижелері бар құжаттарды кейіннен жолдай отырып, куәліктерді беруге (қолданылу мерзімін ұзарту) азаматтық авиация ұйымдарынан, сондай-ақ жеке тұлғалардан келген тексеру нәтижелері бар ұсыныстар мен құжаттарды қарау.

10. Авиация мамандардың жоғалған, жарамсыз куәліктерін қалыпқа келтіруге, мерзімі өткен куәліктердің қолданыс мерзімін ұзартуға ұсынған материалдарды қарау және шешімдер шығару.

11. Авиация персоналының куәлігіне жазбамен білікті және арнайы белгілерді беру (ұзарту).

12. Құжаттарды, ақпараттық хаттарды, куәліктерді берудің реттеуші ережесін өңдеу , біліктілік белгілерін, авиация персоналының өзіндік ұшуларына рұқсаттарды беру.

13. Комиссия жұмысын ұйымдастыру туралы ақпаратты тарату (коммерциялық емес ұйымдардың сайтында орналастыру).

14. Комиссияның шағын комиссиясының мүшелер құрамын іріктеу (теориялық емтихан алушысы, ұшу жөніндегі емтихан алушысы, техникалық емтихан алушы).

15. Тиісті куәлікті беру, олардың қолданыс мерзімін ұзарту, өзіндік жұмысқа рұқсат , тиісті біліктілік белгісін алу және біліктілікті растау кезінде теориялық білімді бағалау және тәжірибелік дағдыларды тексеру бойынша емтихандарды (сынақтауды) ұйымдастыру және өткізу.

16. Авиация мамандар куәліктерінің тізілімін жүргізу, іс-қағаздарын жүргізу.

3-тарау. Комиссия басшысының міндеттері және құқықтар

17. Комиссия басшысы міндетті:

Өңдеуді ұйымдастыруға және авиация персоналға куәліктерді берудің тәртібіне қатысты нормалар мен ережелерді сақтауды жүзеге асыруға.

Куәліктерді беруге қатысты талаптарды, ұшу құрамы, әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі мамандардың біліктілігін тексеруді сақтауды қамтамасыз етуге.

18. Комиссия басшысы жұмысты ұйымдастыру және комиссия жұмысына бақылауды қамтамасыз ету үшін жауапкершілік атқарады.

Авиация персоналының
біліктілік деңгейін
айқындау қағидаларына
2-қосымша

Емтихан алушыларға (бағалаушыларға) арналған басшылық

1. Басшылықта қабылданған қысқартулар мен анықтамалар.
2. Құзыреттілікті бағалау рәсімдері жүзеге асырылатын мамандардың санаттары.
3. Осы Қағидалар мен біліктілік талаптарының негізінде жасалған емтихан алушыға (бағалаушыға) қойылатын талаптар.

4. Емтихан алушы (бағалаушы) өз қызметін қамтитын ұйымдастырушылық аспектілер:

1) емтихан алушының (бағалаушының) өз функцияларын орындауы үшін айқындалған және авиация персоналының куәлігінде белгіленген функцияларды орындаумен бір мезгілде оның қызметін болдырмайтын, сондай-ақ демалу үшін қажетті уақытты ұйымдастыруды бұзатын жұмыс уақытын ұйымдастыру;

2) емтихан алушылардың (бағалаушылардың) кәсіптік даярлау нысандарын айқындау және сипаттау);

3) материалдық және моральдық ынталандыру түрлері;

4) емтихан алушының (бағалаушының) қызмет нәтижелері үшін жауапкершілігі;

5) емтихан алушының (бағалаушының) тікелей лауазымын көрсете отырып қызметіне қатысты талаптарды сақтамағаны үшін басшылықтың жауаптылығы.

5. Басқа азаматтық авиация ұйымдарында немесе АОО-да теориялық және тәжірибелік емтихандарды өткізу жөніндегі қызметті жүзеге асыру үшін емтихан алушылардың (бағалаушылардың) қатысуына қатысты саясат:

1) жұмыс уақытын есепке алу;

2) еңбекақы төлеу саласындағы кепілдіктер;

3) іссапар шығындары (қажет болған жағдайда).

6. Теориялық және тәжірибелік емтихандарды өткізу үшін пайдаланылатын бөлменің, жабдықтардың, техникалық, бағдарламалық құралдардың сипаттамасы.

7. Емтихан алушылардың санатын ескере отырып, өткізілетін салалардың (пәндердің) теориялық және тәжірибелік емтихандарды өткізу рәсімдерінің сипаттамасы және әрбір кезең (процесс) үшін біржақты және нақты нұсқаулар.

8. Тесттер мен тәжірибелік жаттығуларды құрастыруға қатысты ережелер мен саясат.

9. Емтихан алушылардың (бағалаушылардың) бағаланатын үміткерлерді нұсқаушылар және/немесе АОО даярлау тиімділігін бағалауы (егер емтихан алушы қызметті АОО-да жүзеге асырған болса).

10. Біліктілік деңгейін бағалау рәсімінен қайта өту саясаты мен рәсімі.

11. Теориялық және тәжірибелік емтихандардың нәтижелері туралы есептіліктің тәртібі, нысандары мен түрлері.

12. Апелляцияларды беру және қарау тәртібі.

13. Тест тапсырмалары мен жаттығуларды қорғау үшін қабылданатын шаралар.

14. Теориялық және тәжірибелік емтихандар рәсімдерімне байланысты барлық құжаттаманың сақталуын қамтамасыз ету шараларын, сақтауды және есепке алуды жүргізуді ұйымдастыру.

15. Емтихан алушылардың (бағалаушылардың) қызметін қадағалау және тексеру).

16. Белгіленген нысандар, есептер және құжаттама.

17. Мүдделер қақтығысының алдын алу.

Авиация персоналының
біліктілік деңгейін
айқындау қағидаларына
3-қосымша
Форма

Теориялық білімді бағалау рәсімін тоқтату туралы Акт

ж. _____

" ____ " _____ 20 ____
__ ж.

Біз төмендегі актіні құрастырғанымызға қол қойдық, " ____ " _____ 20 ____
ж. сағ. ____ мин. теориялық білімді бағалау рәсімі келесілерге байланысты тоқтатылды:

☐

байланыс ақаулары

☐

компьютерлік техниканың істен шығуы

☐

электр желісінің істен шығуы

☐

басқа себептер. Тестілеуді тоқтату себептері туралы қосымша ақпарат:

—

Тестілеу келесі үміткерлерге қатысты тоқтатылды:

1. Тегі, аты, әкесінің аты (болған жағдайда) _____ ЖСН _____
2. Тегі, аты, әкесінің аты (болған жағдайда) және емтихан алушының қолы: _____

Авиация персоналының
біліктілік деңгейін
айқындау қағидаларына
4-қосымша
Форма

фото

Біліктілік емтихандарын өткізуге ӨТІНІШ

(кәсіпорынның, филиалдың, қызметтің атауы)

(өтініш берушінің Тегі, аты, әкесінің аты (бұдан әрі – Т.А.ӘА.), (болған жағдайда))
Өтініш берушінің ЖСН _____

Туған Күні _____ Лауазымы _____

Емтиханның мақсаты _____

(біліктілік белгісінің, рұқсаттың түрі)

Жұмыс орны _____

(жұмыс орны, диспетчерлік пункт, сектор)

Теориялық дайындық _____

(емтиханды өткізудің жоспарланған күні) (емтихан алушының Т.А.ӘА. (болған жағдайда), қолы)

Тәжірибелік дағдылар _____

— (тексерудің жоспарланған күні) (емтихан алушының ТАӘ және қолы)

Біліктілік белгісінде көзделген функцияларды 6 ай (кемінде 24 сағат) ішінде жүзеге асырғанымды растаймын, сондай-ақ дербес деректерді өңдеуге келісім беремін.

Өтініш беруші _____

— (қолы, Т.А.ӘА. (болған жағдайда), күні)

Әуе қозғалысына қызмет көрсету қызметінің бастығы _____

— (қолы, Т.А.ӘА. (болған жағдайда), күні)

Авиация персоналының
біліктілік деңгейін
айқындау қағидаларына
5-қосымша
Форма

Авиация персоналының біліктілік деңгейін айқындау қағидаларын бұзу туралы Акт

" ____ " _____ 20__ ж. ____ с. _____ мин.

Теориялық білімді бағалау емтихан алушысы _____

— (Тегі, аты, әкесінің аты (болған жағдайда))

Үміткердің бұзушылық фактісін анықтады

_____ ЖСН _____

— (Тегі, аты, әкесінің аты (болған жағдайда))

Осы Қағидалардың 26-тармағының талаптары _____

— (бұзушылықтың қысқаша сипаттамасы)

Теориялық білімді бағалау емтихан алушысының қолы: _____

— Актімен таныстым: _____

жоғарыдағы көрсетілген бұзушылыққа жол берген үміткердің осы актіге қол қоюдан

бас тартқан жағдайда, жоғарыда көрсетілген бұзушылыққа (қолы, тегі, аты, әкесінің аты (болған жағдайда) жасаған келесі жазба

жоғарыда көрсетілген бұзушылыққа жол берген үміткердің осы актіге қол қоюдан бас тарту

фактісін растайтын өзге тұлғаның ЖСН, (қолы, Тегі, аты, әкесінің аты (болған жағдайда).

Авиация персоналының
біліктілік деңгейін
айқындау қағидаларына
6-қосымша
Форма

ӘҚҚК диспетчерінің біліктілік емтиханын өткізу хаттамасы (теориялық бөлім) № _____

күні " _____ " _____

(кәсіпорынның, филиалдың, қызметтің (бөлімнің)

атауы _____

(өтініш берушінің тегі, аты, әкесінің аты (бұдан әрі – ТАӨА), болған жағдайда)

Туған жылы, күні _____ Лауазымы _____

Емтиханның мақсаты _____

(біліктілік белгісінің, рұқсаттың түрі)

Жұмыс орны _____

(жұмыс орны, диспетчерлік пункт, сектор)

Теориялық білімді бағалау

Пән/модуль	Тексеру түрі	Нәтижесі	Емтихан алушы қорытындысы
ҚР әуе кеңістігін пайдалану саласындағы заңнамасының негіздері, ӘК ұшуларына аэронавигациялық қызмет көрсету	Әуе қозғалысына қызмет көрсету	Жұмыс технологиясы, Радио алмасу фразеологизмінің ережелері	Ұшуды метеорологиялық негізінде қамтамасыз ету
Аэродинамика негіздері, ӘК ұшу-техникалық сипаттамалары	Ұшуды навигациялық негізінде қамтамасыз ету	Ұшуды радиотехникалық негізінде қамтамасыз ету	

Емтихан алушының шешімі _____

Емтихан алушы: _____

(лауазымы, қолы, ТАӘА (болған жағдайда))

Емтихан алушының қолы _____, Күні " _____ "

Өтініш беруші: _____

(қолы) (ТАӘА (болған жағдайда))

Күні " _____ "

ӘҚҚК диспетчерінің біліктілік емтиханын өткізу хаттамасы (тәжірибелік бөлім)

№ _____

күні " _____ "

(кәсіпорынның, филиалдың, бөлім қызметінің атауы)

(өтініш берушінің аты, әкесінің аты, тегі (бұдан әрі – ТАӘА), (болған жағдайда))

Туған жылы, күні _____ Лауазымы _____

Емтиханның мақсаты _____

(біліктілік белгісінің, рұқсаттың түрі)

Жұмыс орны _____

(жұмыс орны, диспетчерлік пункт, сектор)

Тәжірибелік дағдыларды тексеру

Біліктілігі: ӨҚҚК диспетчері		
Технологиялық операциялар	Ескертпелер	Емтихан алушы қорытындысы
Кезекшілікті қабылдау және тапсыру		
ӨҚҚ белгіленген ережелерін сақтау (ұшуды жоспарлау)		
Басшылық құжаттардың талаптарын сақтау		
Жұмыс технологиясы мен радио алмасу ережелерін сақтау		
Радиотехникалық құралдарды және авиация электр байланысын пайдалану		
Байланысты қызметтермен өзара әрекеттесу		
Белгіленген құжаттаманы жүргізу		

Емтихан алушының шешімі _____

Емтихан алушы: _____

(лауазымы, қолы, ТАӨА (болған жағдайда))

Емтихан алушының қолы _____ Күні " _____ " _____

Өтініш беруші: _____

(қолы) (ТАӨА (болған жағдайда))

Күні " _____ " _____

Нұсқаушы-диспетчерінің біліктілік емтиханын өткізу хаттамасы (теориялық бөлім)

№ _____

күні " _____ " _____

(кәсіпорынның, филиалдың, бөлім қызметінің атауы)

(өтініш берушінің Тегі, аты, әкесінің аты (бұдан әрі - ТАӘА), (болған жағдайда))

Туған жылы, күні _____ Лауазымы _____

Емтиханның мақсаты _____

(біліктілік белгісінің, рұқсаттың түрі)

Жұмыс орны _____

(жұмыс орны, диспетчерлік пункт, сектор)

Теориялық білімді бағалау

Пән/модуль	Тексеру түрі	Нәтижесі	Емтихан алушы қорытындысы
ҚР әуе кеңістігін пайдалану саласындағы заңнамасының негіздері			
Ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қатысатын персоналдың авиаци кәсіптік даярлаудың үлгілік бағдарламалары			
авиация персоналының куәлігін алу үшін жеке тұлғаға қойылатын біліктілік талаптары			
Авиация персоналының куәліктерін беру және қолданылу мерзімін ұзарту ережелері			

Емтихан алушының шешімі _____

Емтихан алушы: _____

(лауазымы, қолы, ТАӘА (болған жағдайда))

Емтихан алушының қолы _____, Күні " _____ "

Өтініш беруші : _____

(қолы) (ТАӘА (болған жағдайда))

Күні " _____ "

Нұсқаушы-диспетчерінің біліктілік емтиханын өткізу хаттамасы (тәжірибелік бөлім)

№ _____

күні " _____ "

(кәсіпорынның, филиалдың, бөлім қызметінің атауы)

(өтініш берушінің Тегі, аты, әкесінің аты, (бұдан әрі – ТАӨА), (болған жағдайда))

Туған жылы, күні _____ Лауазымы _____

Емтиханның мақсаты _____

(біліктілік белгісінің, рұқсаттың түрі)

Жұмыс орны _____

(жұмыс орны, диспетчерлік пункт, сектор)

Тәжірибелік дағдыларды тексеру

Біліктілігі: нұсқаушы диспетчері

Технологиялық операциялар

Ескертпелер

Емтихан алушы қорытындысы

Тәлімгердің алдын ала даярлау
шараларының ұйымдастырылуы
және жоспарлануы

Тәлімгердің тәжірибелік
дайындыққа дайындығын анықтау

Диспетчерлік пунктте тәжірибелік
тағылымдаманы жоспарлау және
өткізу, тренажерде жаттығуды
ұйымдастыру

Белгіленген құжаттаманы жүргізу

Емтихан алушының шешімі _____

Емтихан алушы: _____

(лауазымы, қолы, ТАӨА (болған жағдайда))

Емтихан алушының қолы _____, Күні " _____ " _____

Өтініш беруші: _____

(қолы) (Т.А.Ө.А. (болған жағдайда))

Күні " _____ " _____

ӨҚҚК емтихан алушының біліктілік емтиханын өткізу хаттамасы (теориялық бөлім)

№ _____

күні " _____ " _____

(кәсіпорынның, филиалдың, бөлім қызметінің атауы)

(өтініш берушінің Тегі, аты, әкесінің аты, (бұдан әрі - ТАӨА), (болған жағдайда))

Туған жылы, күні _____ Лауазымы _____

Емтиханның мақсаты _____

(біліктілік белгісінің, рұқсаттың түрі)

Жұмыс орны _____

(жұмыс орны, диспетчерлік пункт, сектор)

Теориялық білімді бағалау

Пән/ модуль	Тексеру түрі	Нәтижесі	Емтихан алушының қорытындысы
ҚР әуе кеңістігін пайдалану саласындағы заңнамасының негіздері			
Авиация персоналының біліктілік деңгейін айқындауға құқығы бар жеке тұлғаларға қойылатын біліктілік талаптар			
Авиация персоналының біліктілік деңгейін айқындау ережелері			
Авиация персоналының куәлігін алу үшін жеке тұлғаға қойылатын біліктілік талаптар			
Ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қатысатын авиация персоналының кәсіптік даярлау үлгілік бағдарламалары			
Авиация персоналының куәліктерін шығару және қолданылу мерзімін ұзарту ережелері			

Емтихан алушының шешімі _____

Емтихан алушы: _____

_____ (лауазымы, қолы, ТАӨА (болған жағдайда))

Емтихан алушының қолы _____, Күні " _____ " _____

Өтініш беруші: _____

(қолы) (ТАӨА (болған жағдайда))

Күні " _____ " _____

ӨҚҚК емтихан алушының біліктілік емтиханын өткізу хаттамасы (тәжірибелік бөлім)

№ _____

күні " _____ " _____

_____ (кәсіпорынның, филиалдың, бөлім қызметінің атауы)

_____ (өтініш берушінің Тегі, аты, әкесінің аты, (бұдан әрі – ТАӨА), (болған жағдайда))

Туған жылы, күні _____ Лауазымы _____

Емтиханның мақсаты _____

_____ (біліктілік белгісінің, рұқсаттың түрі)

Жұмыс орны _____

_____ (жұмыс орны, диспетчерлік пункт, сектор)

2 бөлім. Тәжірибелік дағдыларды тексеру

Біліктілігі: ӨҚҚК персоналы бойынша емтихан алушы

Технологиялық операциялар

Ескертпелер

Қорытынды емтихан алушы

Нұсқау

Емтиханның ұйымдастыру және
өткізу дайындықтарын көрсету
үлгісі

Басшылық құжаттарының
талаптарын сақтау

Емтихан алушы сұрақтау және
бағалау

Тексеру рәсімдерін құжаттау

Белгіленген құжаттаманы жүргізу

Емтихан алушының шешімі: _____

Емтихан алушы: _____

(лауазымы, қолы, ТАӨА (болған жағдайда))

Емтихан алушының қолы _____, Күні " _____ " _____

Өтініш беруші: _____

(қолы) (ТАӨА (болған жағдайда))

Күні " _____ " _____

Авиация персоналының
біліктілік деңгейін
айқындау Қағидаларына
7-қосымша
Форма

**Авиация станцияның операторының біліктілік емтиханын өткізу хаттамасы
(теориялық бөлім) № _____**

күні " _____ " _____

(кәсіпорынның, филиалдың, бөлім қызметінің атауы)

(өтініш берушінің Тегі, аты, әкесінің аты)

Туған жылы, күні _____ Лауазымы _____

Емтиханның мақсаты _____

(біліктілік белгісінің, рұқсаттың түрі)

Жұмыс орны _____

(жұмыс орны, диспетчерлік пункт, сектор)

Теориялық білім

Пән/модуль

Ескерту

Негізгі ережелер мен қағидалар
(авиация станцияның операторы үшін)

4.7.1.3 тармақшасына сәйкес келтіру "Білімдер", тармақ. 4.7.1 "Куәлік беру кезінде қойылатын талаптар", параграф 4.7 "Авиация станцияның операторының куәлігі", Тарау 4 "Ұшу экипажының мүшелерінен басқа авиация персоналының куәліктері мен біліктілік белгілері", ИКАО 1 қосымшалары "Авиация персоналға куәліктер беру".
4.7.1.3 тармақшасына сәйкес келтіру "Білімдер", т. 4.7.1 "Куәлік беру кезінде қойылатын талаптар", параграф 4.7 "Авиация станцияның операторының куәлігі", Тарау 4 "Ұшу экипажының мүшелерінен басқа авиация персоналының куәліктері мен

Әуе қозғалысына қызмет көрсету бойынша жалпы мағлұматтар

Радиотелефондық байланыс рәсімдері. Фразеология және радио алмасу ережелері	біліктілік белгілері", Қосымшалар 1 ИКАО "Авиация персоналға куәліктер беру". 4.7.1.3 тармақшасына сәйкес келтіру "Білімдер", т. 4.7.1 "Куәлік беру кезінде қойылатын талаптар", параграф 4.7 "Авиация станцияның операторының куәлігі" Тарау 4 "Ұшу экипажының мүшелерінен басқа авиация персоналының куәліктері мен біліктілік белгілері", Қосымшалар 1 ИКАО "Авиация персоналға куәліктер беру".
Ұшу метеорологиялық қамтамасыз ету негіздері	3 тармақшасына сәйкес келтіру т. 61 Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрінің 2011 жылғы 13 маусымдағы №362 бұйрығымен бекітілген авиация персоналының куәлігін алу үшін жеке тұлғаға қойылатын біліктілік талаптары
Навигация саласындағы жалпы мағлұматтар. Қызмет көрсетілетін ӘК-дің ұшу-техникалық сипаттамалары	3) тармақшасына сәйкес келтіру т. 61 Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрінің 2011 жылғы 13 маусымдағы №362 бұйрығымен бекітілген авиация персоналының куәлігін алу үшін жеке тұлғаға қойылатын біліктілік талаптары
Электр байланысы жабдықтарын пайдалану принциптері	4.7.1.3 тармақшасына сәйкес келтіру "Білімдер", т. 4.7.1 "Куәлік беру кезінде қойылатын талаптар", параграф 4.7 "Авиация станцияның операторының куәлігі", Тарау 4 "Ұшу экипажының мүшелерінен басқа авиация персоналының куәліктері мен біліктілік белгілері", Қосымшасы 1 ИКАО "Авиация персоналға куәліктер беру".

Емтихан алушының шешімі: _____

Емтихан алушы: _____

(лауазымы, қолы, тегі, аты, әкесінің аты (болған жағдайда))

Емтихан алушының қолы _____, Күні " _____ " _____

Өтініш беруші : _____

(қолы) (Тегі, аты, әкесінің (болған жағдайда))

Күні " _____ " _____

Авиация станцияның операторының біліктілік емтиханын өткізу хаттамасы

(тәжірибелік бөлім) № _____

күні " _____ " _____

(кәсіпорынның, филиалдың, бөлім қызметінің атауы)

(өтініш берушінің тегі, аты, әкесінің аты, (бұдан әрі – ТАӨА), (болған жағдайда))

Туған жылы, күні _____ Лауазымы _____

Емтиханның мақсаты _____

(біліктілік белгісінің, рұқсаттың түрі)

Жұмыс орны _____

(жұмыс орны, диспетчерлік пункт, сектор)

Тәжірибелік дағдылар

Біліктілік: авиация станцияның операторы

Технологиялық операциялар

Ескертпелер

Емтихан алушының қорытындысы

Кезекшілікті қабылдау және
тапсыру

ӨҚҚ үшін белгіленген ережелерін
сақтау (ұшуды жоспарлау)

Басшылық құжаттардың
талаптарын сақтау

Жұмыс технологиясы мен радио
алмасу ережелерін сақтау

Радиотехникалық құралдарды
және авиация электр байланысын
пайдалану

Байланысты қызметтермен өзара
әрекеттесу

Белгіленген құжаттаманы жүргізу

Емтихан алушының шешімі: _____

Емтихан алушы: _____

(лауазымы, қолы, ТАӨА (болған жағдайда))

Емтихан алушының қолы _____, Күні " _____ "

Өтініш беруші : _____

(қолы) (Т АӨА (болған жағдайда))

Күні " _____ "

Авиация персоналының
біліктілік деңгейін
айқындау қағидаларына
8-қосымша
Форма

Аты Тегі / Name Surname _____

Жеке код / Identity No _____

Авиация персоналының куәлігі (бар болған жағдайда) / License (if applicable)

ИКАО теориялық емтиханын сәтті тапсырды, Қосымша 1 / has successfully completed theoretical examination ICAO Annex 1 _____

Емтихан нәтижелері н / Examination Results

Пәні / Subjects Күні / Date Әрекет/Attempt Результат % / Score %

Берілген орны мен күні : 20 ____ ж. " ____ "

Place and date of issue: 20 ____ " ____ "

Теориялық білімінің емтихан алушысы /Theoretical knowledge examiner

Авиация персоналының
біліктілік деңгейін
айқындау қағидаларына
9-қосымша
Форма

Ұшу экипажының мүшелері үшін біліктілік деңгейін тексеру актісі

Көпмүшелі экипаждың/желілік ұшқыштың пилоттық куәліктерінің иелері үшін біліктілік деңгейін, түрі мен сыныбы бойынша біліктілік белгілерін тексеру, сондай-ақ аспаптар бойынша біліктілік деңгейін тексеру актісі	Skill Test/LPC (Proficiency Check Form) for MPL, ATPL, Type and Class Ratings, and Proficiency check for IRs	
Өтініш берушінің дербес деректері (баспа әріптерімен толтырыңыз)	Applicant's Personal Particulars (BLOCK CAPITALS)	
Өтініш берушінің аты-жөні /Applicant`s Full Name:		Туған күні :/ Date of birth:
Куәлік түрі және нөмірі :/ Licence Type & Number:	Берілген авиация билік ортамы :/ Issuing Authority:	Берілген күні :/ Date of Issue:

Рейтинг:/ Rating held:		Дейін жарамды :/ Rating valid until:		Жалпы ұшу сағаттары:/ Total flight hours:		
Ұшқыштың қолы:/ Pilot's Signature:		Тұрғылықты мекен-жайы :/ Address:		Басқа ұшқыштың аты-жөні :/Other Pilot's Name:		
Біліктілік деңгейін тексеру /Proficiency Check						
* Командир/ PIC ☐	* Екінші ұшқыш / FO ☐	* Нұсқаушы / TRI ☐ SFI ☐				
Бөлім /Section	1	2	3	4	5	6
Өтілмеген сынақтар саны/ Amount of failed items:						
Біліктілік деңгейін тексеру нәтижесі/ Result of Proficiency Check	☐ өтті/ жартылай өтті ☐ ☐ өтпеді/ pass* partial pass* fail*					
Біліктілік деңгейін тексеру нәтижелеріне сәйкес келесі рейтинг жаңартылды / As a result of the proficiency check the following rating(s) has been revalidated:			Дейін жарамды / valid until:			
☐ аспаптар бойынша/IR ☐ әуе кемесінің түрі / aircraft type						
Ескерту /Notes: Әуе кемесінің тиісті түрінің ұшқышы ретінде соңғы 12 ай ішінде бағыт бойынша кемінде 10 сектор немесе емтихан алушымен бағыт бойынша бір сектор).* /At least 10 route sectors within the last 12 months as a pilot of the relevant type of aeroplane or one route sector accompanied by an examiner):* ☐ Иә/Yes ☐ Жоқ/No						
IX (Қазақстан) және XII бөлімдерінде ұзарту қолмен орындалды /Manual revalidation entry in section IX (Kazakhstan) & XII:.* ☐ Иә /Yes ☐ Жоқ /No						
Түсініктеме (біліктілік деңгейін тексеруге қатысты)/Remarks (concerning the above mentioned proficiency check):						
Тексеру жүргізу кезіндегі ұшу-техникалық процестің толық сипаттамасы / Specifications of practical performance						
Емтихан алушының толық аты-жөні / Examiner's Name:		Куәлік нөмірі /Licence No.:				
		Емтихан алушының орны /Examiner's Seat*: ☐ артқы жағында /gear ☐ сол жақта /left ☐ оң жақта /right				

* тиістіні белгілеңіз/cross applicable item

Тренажер/Simulator (FSTD):		Тренажердің сәйкестендіру нөмірі /FSTD ID:
ӘК тренажерын пайдаланушы /FSTD		Пайдаланушының әуе кемесінің сәйкестендіру нөмірі /Aircraft ID Operator:
Өткізу орны /Location:	Күні /Date:	Емтихан алушының қолы / Examiner's Signature:
Қосымша түсініктемелер/ Further remarks if required:		
Толық аты /Name:	Лауазымы / Function:	Өткізу орны, күні / Location, Date:

Модульдік бағдарлама бойынша бастапқы даярлықтың теориялық білімін бағалауды жүргізудің талаптары

Тарау 1. Жалпы талаптар.

1. Модульдік бағдарламаның бастапқы дайындық бойынша теориялық білімін бағалау бірнеше таңдаулы сұрақтарды және эссе түріндегі сұрақтарды қолдану арқылы жүргізіледі (essay).

Қате баламалы жауаптар тақырыпты білмейтін кез келген адам үшін баламалы болып көрінеді. Барлық дұрыс емес балама жауаптар сұраққа байланысты және грамматикалық құрылымы мен ұзындығы бірдей.

Сандық мәндері бар сұрақтарда қате балама жауаптар рәсімдерлік қателерге сәйкес келеді, мысалы, дұрыс емес мәнді ҚОЛДАНУ (+- МЕН салыстырғанда) немесе дұрыс емес өлшеу шаралары. Олар кездейсоқ сандар емес.

2. Сұрақтар үш балама жауаптан тұруы керек, олардың біреуі ғана дұрыс бола алады.

Үміткерге әр сұраққа 75 секунд негізінде әр модуль үшін уақыт бөлінеді.

3. Әр эссе түріндегі (essay) сұраққа үміткерге 20 минут беріледі.

4. Эссе сұрақтары (essay) 7А, 7В, 9А, 9В, 10 және 10RK модульдері бағдарламаларының білімін пайдалана отырып дайындалып бағаланады.

5. Эссе түріндегі әрбір сұрақтың (essay) өзіне сай жауап үлгісі болады.

6. Жауап моделі негізгі маңызды тармақтардан тұрады.

7. Әр модуль бойынша немесе бірнеше таңдау сұрақтары бар модуль бойынша өту баллы 75% құрайды.

8. Эссе (essay) түріндегі әрбір сұрақ үшін өту баллы 75% құрайды. Үміткердің жауабында талап етілетін сұрақтардың негізгі тармақтардың 75% - ы енгізілуі керек және кез-келген негізгі тармаққа қатысты кішігірім қателіктер болуы мүмкін.

9. Егер үміткер теориялық білімді бағалаудағы бірнеше таңдау сұрақтарын немесе эссе түріндегі сұрақтарды (essay) қолдана отырып, өту балын жинамаса, үміткер тапсырылмаған модульдерді қайта тапсырады.

10. Тапсырылмаған модуль теориялық білімді бағалау күнінен кейін, 90 күннен ерте емес уақытта қайта тапсырылады. Тек АОО курсты қандай да белгілі бір модульде тапсырылмаған пәнді ескере отырып қайта өткізетін жағдайларды қоспағанда, онда берілмеген модуль 30 күннен ерте емес қайта тапсырылады.

12. Әрбір модуль үшін кезекті қайта тапсыру әрекеттерінің максималды саны 3-ке тең. үш әрекеттің келесі сессиясы сессиялар арасында 1 жыл мерзімнен кейін тапсырылады.

13. Өтініш беруші АОО-ын өткен жыл ішіндегі әрекеттерінің саны және осы әрекеттер орын алған ұйымды немесе авиация билік туралы мәліметтерді жазбаша түрде хабарлайды.

АОО, талпыныстар әрекеттер санын тексеруге жауапты.

14. Әр модульге арналған сұрақтар саны:

1) 1 Модуль-Математика:

А санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 16 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 20 минут;

В1 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 32 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 40 минут;

В2 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 32 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 40 минут;

В3 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 32 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 40 минут;

2) Модуль 2 - Физика:

А санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 32 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 40 минут;

В1 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 52 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 65 минут;

В2 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 52 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 65 минут;

В3 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 32 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 35 минут;

Модуль 3 -Электротехника негіздері:

А санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 20 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 25 минут;

3) В1 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 52 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 65 минут;

В2 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 52 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 65 минут;

В3 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 24 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 30 минут;

4) Модуль 4- Электроника негіздері:

В1 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 20 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 25 минут;

В2 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 42 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 20 минут;

В3 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 8 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 10 минут;

5) Модуль 5 - Сандық техника/электроника аспаптарының жүйелері:

А санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 16 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 20 минут;

В1.1 және В1.3 санаттары: Бірнеше жауап таңдауы бар 40 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 50 минут;

В1.2 және В1.4 санаттары: Бірнеше жауап таңдауы бар 20 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 25 минут;

В2 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 72 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 90 минут;

В3 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 16 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 20 минут;

6) Модуль 6 - Материалдар мен бөлшектер:

А санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 52 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 65 минут;

В1 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 72 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 90 минут;

В2 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 60 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 75 минут;

В3 санаты: : Бірнеше жауап таңдауы бар 60 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 75 минут;

7) Модуль 7А - Техникалық қызмет көрсету практикасы:

А санаты: 72 вопроса с выбором правильного варианта ответа из нескольких и 2 очерка (essay). Разрешенное время 40 минут плюс 40 минут;

Бірнеше жауап таңдауы бар 72 сұрақ және 2 эссе (essay). Рұқсат етілген уақыт 40 минут және қосымша 40 минут;

В1 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 80 сұрақ және 2 эссе (essay). Рұқсат етілген уақыт 75 минут және қосымша 40 минут;

В2 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 60 сұрақ және 2 эссе (essay). Рұқсат етілген уақыт 75 минут және қосымша 40 минут;

8) Модуль 7В - Техникалық қызмет көрсету практикасы:

В3 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 60 сұрақ және 2 эссе (essay). Рұқсат етілген уақыт 75 минут және қосымша 40 минут;

9) Модуль 8 - Негізгі аэродинамика :

А санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 20 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 25 минут;

В1 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 20 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 25 минут;

В2 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 20 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 25 минут;

В3 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 20 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 25 минут;

10) Модуль 9А - ӘК техникалық қызмет көрсетуге қатысты адамның мүмкіндіктері (А, В1, В2 санаттары үшін):

А санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 20 сұрақ және 1 эссе (essay). Рұқсат етілген уақыт 25 минут және қосымша 20 минут;

В1 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 20 сұрақ және 1 эссе (essay). Рұқсат етілген уақыт 25 минут және қосымша 20 минут;

В2 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 20 сұрақ және 1 эссе (essay). Рұқсат етілген уақыт 25 минут және қосымша 20 минут;

11) Модуль 9В - ӘК техникалық қызмет көрсетуге қатысты адамның мүмкіндіктері (В3 санаты үшін):

В3 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 16 сұрақ және 1 эссе (essay). Рұқсат етілген уақыт 20 минут және қосымша 20 минут;

12) Модуль 10 - Авиация заңнама:

А санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 32 сұрақ және 1 эссе (essay). Рұқсат етілген уақыт 40 минут және қосымша 20 минут;

В1 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 40 сұрақ және 1 эссе (essay). Рұқсат етілген уақыт 50 минут және қосымша 20 минут;

В2 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 40 сұрақ және 1 эссе (essay). Рұқсат етілген уақыт 50 минут және қосымша 20 минут;

В3 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 32 сұрақ және 1 эссе (essay). Рұқсат етілген уақыт 40 минут және қосымша 20 минут;

13) Модуль 10RK - Қазақстандық және халықаралық авиация заңнама:

А Санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 32 сұрақ және 1 эссе (essay). Рұқсат етілген уақыт 40 минут және қосымша 20 минут;

В1 Санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 40 сұрақ және 1 эссе (essay). Рұқсат етілген уақыт 50 минут және қосымша 20 минут;

В2 Санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 40 сұрақ және 1 эссе (essay). Рұқсат етілген уақыт 50 минут және қосымша 20 минут;

В3 Санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 32 сұрақ және 1 эссе (essay). Рұқсат етілген уақыт 40 минут және қосымша 20 минут;

14) Модуль 11А - Газ турбиналы қозғалтқыштары бар ұшақтар -аэродинамика, құрылым және жүйелер:

А санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 108 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 135 минут;

В1 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 140 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 175 минут;

15) Модуль 11В - Поршенді қозғалтқыштары бар ұшақтар-аэродинамика, құрылым және жүйелер (А2 және В1.2 санаттары үшін):

А санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 72 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 90 минут;

В1 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 100 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 125 минут;

16) Модуль 11С - Поршенді қозғалтқыштары бар ұшақтар-аэродинамика, құрылым және жүйелер (В3 санаты үшін):

В3 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 60 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 75 минут;

17) Модуль 12- Тікұшақтар-аэродинамика, құрылым және жүйелер:

А санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 100 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 125 минут;

В1 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 128 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 160 минут;

18) Модуль 13- Әуе кемелері - аэродинамика, құрылым және жүйе:

В2 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 180 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 225 минут;

Сұрақтар мен рұқсат етілген уақытты қажет болған жағдайда екі емтиханға бөлуге болады;

19) Модуль 14 - Электр станциясы:

В2 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 24 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 30 минут;

20) Модуль 15 - Газ турбиналы қозғалтқыш:

А санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 60 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 75 минут;

В1 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 92 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 115 минут;

21) Модуль 16 - Поршенді қозғалтқыш:

А санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 52 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 65 минут;

В1 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 72 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 90 минут;

В3 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 68 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 80 минут;

22) Модуль 17А - Әуе бұрандасы (А және В1 санаттары үшін):

А санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 20 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 25 минут;

А санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 32 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 40 минут;

23) Модуль 17В - Әуе бұрандасы (В3 санаты үшін):

В3 санаты: Бірнеше жауап таңдауы бар 28 эссесіз (essay) сұрақ. Рұқсат етілген уақыт 30 минут.

Авиация персоналының
біліктілік деңгейін
айқындау қағидаларына
11-қосымша

ӘК типінің бойынша теориялық білімді бағалауды жүргізудің талаптары

1 тарау. Жалпы талаптар

ӘК типі бойынша теориялық білімді бағалау жазбаша нысанда жүргізіледі, келесі мағлұматтарды қамтиды тұрады:

1) сұрақ пішімі бірнеше жауаптың дұрыс нұсқасын таңдауымен қамтылады. Әр сұрақтың 3 балама жауабы бар, және тек бір жауап дұрыс бола алады. Бағалаудың жалпы уақыты сұрақтардың жалпы саны есебінен алынады және бір сұраққа жауап беру уақыты орта есеппен 90 секунд құрайды;

2) қате балама жауаптар тақырыпты білмейтін кез келген жеке тұлға үшін ақылға қонымды болып көрінеді. Барлық дұрыс емес балама жауаптар сұраққа байланысты және грамматикалық құрылымы мен ұзындығы бірдей болып табылады;

3) сандық мәндері бар сұрақтарда қате балама жауаптар дұрыс емес мәнді (+ - мен салыстырғанда) немесе дұрыс емес өлшеу шараларын қолдану сияқты рәсімдерлік қателерге сәйкес келеді. Олар кездейсоқ сандар болып табылмайды;

4) емтихандар жабық кітаппен өткізіледі. "В1" немесе "В2" санатындағы үміткерлер техникалық құжаттаманы түсіндіретін теориялық емтихандарды қоспағанда, анықтамалық материалдарды пайдалануға жол берілмейді.

Сұрақтардың саны оқыту сағатына кемінде 1 сұраққа сәйкес келеді. Әр бөлімге арналған сұрақтар саны мен деңгейі келесілерге пропорционалды:

осы бөлімде және оқу деңгейінде оқуға жұмсалған нақты оқу сағаттарына;

курстың оқу жоспарында көрсетілгендей оқу мақсаттарына (TNA).

Уәкілетті ұйым курсты мақұлдау кезінде сұрақтардың саны мен деңгейін бағалайды ;

5) ең төменгі өту баллы 75% құрайды. ӘК типіне арналған оқу емтиханы бірнеше емтиханға бөлінген жағдайда әрбір емтихан кемінде 75% бағамен тапсырылады. 75% белгісіне қол жеткізу мақсатында емтихандағы сұрақтар саны 4 есеге көбейтілді.

Авиация персоналының
біліктілік деңгейін
айқындау қағидаларына
12-қосымша
Нысан

Әуе кемесінің типіне тәжібирелік элементін бағалау парағы

Ә К тү рі / Аи сқа аға Ту ре	Оқу ұзақ тығы / Traini ng Durati on	Company Location and Approval Number / Компанияның орналасқан жері және сертификат нөмірі	
Ca nd id at e N a m e / Бі лі м ал у ш ы н ы ң ат ы- ж өн і	Date and Place of Birth / Туыл ған күні және жері	Комп анияд ағы сәйке стенді ру нөмір і / Comp any Staff ID numb er	Куәліктің нөмірі және оның санаты / License number and Category
Ба ға ла у ш ы н ы ң ат ы	Date of Asses sment		

/	/	Assessor's Stamp		
Assessor's Name	Бағалау күні	/ Бағалаушының мөртабаны		
Task Number / Тапсырма нөмірі	ATA Chapter Number / АТА главы	Task Description / Тапсырманың сипаттамасы	Passed / Өтті	Assessor Stamp / Бағалаушының мөртабаны
1)				
2)				
3)				
4)				
5)				
Есептер мен нұсқауларды пайдалану / Using reports and indications			1-ші әрекет	
			Өтті	Өтпеді
Үміткер қол жетімді есептер мен нұсқауларды оқиды / Candidate reads available reports and indications			2-ші әрекет	
			Өтті	Өтпеді
Білім алушы есептер мен нұсқауларды дұрыс түсінеді (сәйкес басшылық құжаттарын қолданады/ мәселені шешудің басында дұрыс әрекет етеді) / Candidate interprets the reports and indications correctly (Opens proper manuals/takes right actions to start the problem solving process)				
Құжаттаманы іздеу және қолдану / Find and Use documentation			1-і әрекет	
			Өтті	Өтпеді
Үміткер дұрыс MEL сілтемесін тексереді / Candidate consults the correct MEL reference			2-і әрекет	
			Өтті	Өтпеді
Үміткер ӘК ұшуын MEL сілтемесіне сәйкес дұрыс түсінеді / Candidate makes the correct interpretation on dispatch according MEL				
Үміткер ақаулық пен істен шығудың себебін іздеу тиісті рәсімін табады / Candidate finds proper trouble shooting procedure				

Үміткер ақаулар мен істен шығу нұсқаулықтарын, ӘК ТҚК нұсқаулықтарын және басқа да тиісті рәсімдерді дұрыс түсіне алады (бұл білім алушының қабылданған әрекеттерінен байқалады) / Candidate makes the correct interpretation on TSM, AMM and other related procedures (this shows in the actions Candidate takes)						
Орындаудың дұрыстығы / Correct performing	1-ші әрекет		2-ші әрекет			
	Өтті	Өтпеді	Өтті		Өтпеді	
Үміткер рәсімін кезеңмен орындайды / Candidate follows the procedure step by step						
Үміткер іс-әрекеттің тиісті түрде орындалғанына көз жеткізеді / Candidate make sure that actions are properly done						
Қоршаған орта жағдайында жұмыс істеу / Operate in compliance with environment	1-ші әрекет		2-ші әрекет			
	Өтті	Өтпеді	Өтті		Өтпеді	
Үміткер тапсырманы бастамай тұрып қауіпсіздікке кепілдік бере отырып, ортаны бағалайды / Candidates assesses the environment before starting the task to ensure safety						
Үміткер ескертулерді дұрыс оқиды/ түсіндіреді / Candidate reads/interprets safety warnings correctly						
Қажет болған жағдайда үміткер ортадағы адамдарға қабылданған іс әрекеттері туралы хабарлайды / Candidate informs people of his work, if necessary						
Міндеттер бойынша ұжым мүшелері арасындағы қызметкерлермен байланыс қанағаттанарлық / Communication linked to task performance between team members is satisfactory						
Үміткер тапсырманы орындау кезінде қоршаған ортаны үнемі бағалауда / Candidate continuously assesses environment during task performance						
Үміткер қауіпсіздікке кепілдік беру үшін тапсырманы орындау барысында қоршаған ортаның өзгеруіне байланысты әрекет жасайды/ Candidate reacts properly to changes during task performance to ensure safety						
Өзара жүйелік әрекеттесу / System interaction	1-ші әрекет		2-ші әрекет			
	Өтті	Өтпеді	Өтті		Өтпеді	
Үміткер орындау алдында басқа жүйелер әсерінің салдарын талдайды/						

Candidate analyses the consequence of other systems before performing an action				
Үміткер жүйе жұмыс істеп тұрған кезде басқа жүйелердің салдарын ескереді / Candidate considers consequence on other systems when acting on a system				
ӨК-мен соңғы іс әрекеттер / Мұқият тексеру / Performs aircraft final/close-up	1-ші әрекет		2-ші әрекет	
	Өтті	Өтпеді	Өтті	Өтпеді
Үміткер ұшақты бастапқы күйіне қайтарады (немесе тиісті жағдайларға байланысты) / Candidate restores the aircraft back to initial condition (or appropriate condition depending on the circumstances)				
Борт журналдағы жазбалар / Reports in logbook	1-ші әрекет		2-ші әрекет	
	Өтті	Өтпеді	Өтті	Өтпеді
Үміткер борт журналында тиісті жолдарды толтырады / Candidate fills the proper field in the logbook				
Үміткер борттық журналда дұрыс сілтемелер мен сипаттамаларды пайдаланады / Candidate uses proper references and descriptions in the logbook				

Мен осымен үміткерді жоғарыда аталған міндеттерге қатысты бағалағанымды және соңында үміткер тәжірибелік элементтің міндеттері бойынша жазбаларда көрсетілген критерийлерге сәйкестігін көрсеткенін растаймын / I hereby confirm that I have assessed the candidate in relation to each of the above mentioned tasks and that in completing them the candidate has demonstrated compliance with the criteria listed in the introduction to this practical training records.

Бағалаушының қолы / Assessor's Signature _____

Күні / Date " _____ " _____,

Бағалаушының мөртабаны/ Assessor's Stamp _____

Нұсқаушының пікірлері / Instructor's Comments

Бағалаушының пікірлері / Assessor's Comments

Ескерту.

Барлық тапсырмалар аяқталғаннан кейін келесі критерийлерге сәйкес келетін бағалау орындалады:

бағалауды уәкілетті ұйым тағайындаған бағалаушы жүргізеді;

бағалау әуе кемесінің типіне және оған техникалық қызмет көрсетуге қатысты авиация персоналының құзыретіне қол жеткізуге бағыттала отырып, келесі элементтерді қамтиды:

1) үміткердің қоршаған орта туралы хабардар болуы (қауіпсіздік жөніндегі іс-әрекеттері және сәйкес ескертулерді қолдану және қауіпті жағдайлардың алдын алу);

2) жүйелерді интеграциялау (жүйелердің өзара әрекеттесу түсінігін көрсету, анықтау, сипаттау, түсіндіру және жоспарлауды қоса алғанда);

3) инновацияларды қажет ететін салалармен таныс болу және түсіне алуы;

4) есептемелер мен нұсқауларды қолдану (оқу және түсіндіре алу қабілеті);

5) ӘК құжаттамасы - іздестіру және қолдану;

6) ұшақтың тиісті құжаттамасын сәйкестендіру, осы құжаттаманың арасында бағдарлану қабілеті және белгіленген рәсімдерді орындау;

7) ӘК ТҚК бойынша әрекеттерді орындау және құралды пайдалана алу қабілеті;

8) ӘК ТҚК кезінде білім алушының көзқарасы мен мінез-құлқы.

Бағалаушы жоғарыда көрсетілген критерийлерді бағалау үшін 5 -тен аспайтын тапсырма санын таңдайды.

Үміткердің тиісті тәжірибесіне байланысты тапсырмалардың саны мен сипаты ерекшеленеді.

Орналасуы және анықтамасы - үміткер ӘК жүйелерін, жүйенің негізгі тораптары мен компоненттерін және оның қосалқы компоненттерін (бар болған жағдайда) дұрыс анықтайды және оны бағалаушыға барынша дәлдікпен көрсетеді.

Анықтамасы - үміткер ӘК жүйелерінің қауіпсіз жұмыс істеуі үшін, конфигурациясын тексеруде жеткілікті білімді көрсетуге, персонал мен жабдыққа зиян келтірмеу үшін қауіпсіздік жөніндегі ескертулер талаптарын орындауға қабілетті екенін көрсетеді. Содан кейін үміткер бағалаушыға қажетті тапсырмаларды аяқтау үшін кез келген қажетті сынақ жабдығын және (немесе) арнайы құралды қолдануды қоса алғанда, орындалуы қажет барлық позициялар мен әрекеттер бойынша көрсетілген басқару элементтерінің әсер ету нәтижелерін анықтайды және дұрыс түсіндіреді. ӘК ТҚК бойынша басшылық рәсімдері пайдаланылады.

Ақаулықтарды анықтау және жою - үміткер ақаулықты анықтау және ақаулықтан шығу үшін тиісті құрал мен техникалық нұсқаулықтарды пайдаланады.

Бағалау "өтті" / "өтпеді" жазбаларын қолдану арқылы жүзеге асырылады. Егер үміткер таңдалған тапсырмаға қатысты көрсетілген критерийлердің кем дегенде біреуіне жауап бермесе, бағалаушы "failed" / "өтпеген" деген белгі қояды. Үміткер күрделілігі мен техникалық сипаттамалары бойынша бастапқы тапсырмаға тең бағалаушы таңдаған тапсырманы орындау арқылы қайта бағалаудан өтеді.

Аяқтау - қажетті міндеттерді және жетісті тәжірибелік бағалауды аяқтағаннан кейін, білім алушының тәжірибелік элементі (practical training records) бойынша тәжірибелік оқытуға қойылатын барлық талаптардың орындалуы және осы талаптарға сәйкестік кепілдігі етілуін тексеру үшін жазбалардың түпнұсқасы қамтамасыз АОО-ға қайтарылады. Барлық талаптар орындалған жағдайда, білім алушыға тәжірибелік элемент саласындағы ӘК типіне оқытуды растайтын АОО атынан сертификат беріледі.

Тәжірибелік тағылымдаманы тексеру нәтижелері бойынша (ОJT) бағалау парағы

Aircraft Type: ӘК түрі	Training Duration: Оқу ұзақтығы	Company Location and Approval Nr: Компанияның орналасқан жері және оның сертификатының мақұлдау нөмірі	
Candidate Name: Білім алушының аты-жөні	Date and Place of Birth: Туған күні мен орны	КС Staff number: Компаниядағы сәйкестендіру нөмірі	License Nr. And Type: Куәліктің нөмірі және оның санаты
OJT Supervisor(s) Name/ OJT супервайзердің аты:		OJT Supervisor Stamp /Супервайзер мөртабаны OJT:	
OJT Assessor Name: OJT бағалаушының аты	Date of Assessment: Бағалау күні	OJT Assessor Stamp: Штамп оценщика OJT	
Баяндама мен нұсқауларды пайдалану / Use reports&indications			
Үміткер қол жетімді баяндама мен нұсқауларды оқиды / Candidate reads the available reports and indications		Пікірлер / Comments:	
Үміткер баяндама мен көрсеткіштерді түсіну қабылеті (тиісті нұсқаулықтарды ашады/мәселелерді шешу процесін бастау үшін дұрыс әрекеттер қабылдайды) Candidate interprets the reports and indications correctly (Opens proper manuals/ takes right actions to start the problem solving process)			
Құжаттаманы іздеу және қолдану / Find&Use documentation			
Үміткер дұрыс MEL сілтемесін тексереді / Candidate consults the correct MEL reference		Пікірлер / Пікірлер:	
Үміткер ӘК ұшуын MEL сәйкес дұрыс түсіну қабылеті/ Candidate makes the correct interpretation on dispatch according MEL			
Үміткер істен шығу мен ақаулықты іздеудің тиісті рәсімін табады / Candidate finds proper trouble shooting procedure			
Үміткер істен шығу мен ақауларды іздеу жөніндегі нұсқаулықты, ӘК тиісті рәсімдер бойынша нұсқаулықты дұрыс түсіну қабылеті (бұл оқушының қабылдаған әрекеттерінен көрінеді) / Candidate makes the correct interpretation on TSM, AM Mandother related procedures (this shows in the actions Candidate takes)			
Орындаудың дұрыстығы/ Correctly perform actions			
Үміткер рәсімді дәйекті түрде орындайды / Candidate follows the procedure steps		Пікірлер / Comments:	
Үміткер іс-әрекеттің тиісті түрде орындалғанына көз жеткізеді / Candidate make sure that actions are properly done			
Қоршаған ортаға сәйкес іс әрекет жасау / Operate in compliance with environment			
Үміткер тапсырманы бастамай отырып, қауіпсіздікке кепілдік беріп қоршаған ортаны бағалайды / Candidates can the environment before starting the task to ensure safety			
Үміткер ескертулерді дұрыс оқиды/ түсінеді / Candidate reads/interprets safety warnings correctly			
Қажет болған жағдайда үміткер адамдарға өз жұмысы туралы хабарлайды / Candidate in forms people his work, if necessary			

Ұжым мүшелерінің міндеттері бойынша қызметкерлермен байланыс қанағаттанарлықтай/ Communication linked to task performance between team members is okay	Пікірлер / Comments:
Үміткер тапсырманы орындау кезінде қоршаған ортаны үнемі бағалауда / Candidate continuously scan environment during task performance	
Үміткер қауіпсіздікке кепілдік беру үшін, НЕНІ орындау барысында қоршаған ортаның өзгеруіне тиісті түрде жауап береді/	
Жүйелік өзара әрекеттесу / System interaction	
Үміткер орындау алдында басқа жүйелердің әсерінің салдарын талдайды / Candidate ‘analyses’ the consequence of other systems before performing an action	Пікірлер Comments:
Жүйе жұмыс істеп тұрған кезде, үміткер басқа жүйелер жауапкершілігін өз мойнына алады/ Candidate takes consequence on other systems into account when acting on a system	
ӨК-мен соңғы іс-қимылдар / Мұқият тексеру / Performs air craft final/close-up	
Үміткер ұшақты бастапқы күйіне келтіреді (немесе жағдайға байланысты тиісті шарттарға сәйкестендіреді) Candidate restores the aircraft back to initial condition (or appropriate condition depending on the circumstances)	Пікірлер / Comments:
Борт журналдағы жазбалар / Reports in log book	
Үміткер борт журналда тиісті жазбаны толтырады / Candidate fills the proper field in the logbook	Пікірлер / Comments:
Үміткер борт журналда тиісті сілтемелер мен сипаттамаларды пайдаланады / Candidate uses proper references and descriptions in the logbook	

Жұмыс тапсырмасына қатысты оқушыны байқағанымды және үміткер тәжірибелік тағылымдама тапсырмалары бойынша жазбаларда көрсетілген критерийлерге сәйкестігін көрсеткенін растаймын (OJT Records)/I hereby confirm that I have supervised the Candidate in relation to every actual job task and that in completing them the Candidate has demonstrated compliance with the criteria listed in this OJT task book.

OJT супервайзердің қолы / OJT Supervisor Sign.....
Күні / Күні

OJT Супервайзер мөртабаны / OJT Supervisor Stamp

Осы арқылы OJT супервайзерінің түсініктемелеріне сүйене отырып, талап етілетін тәжірибелік тағылымдама тапсырмаларының санын және әртүрлілігінің аяқталуын растаймын / I hereby confirm the completion of the required diversity and quantity of OJT, based on the supervisor(s) comments.

OJT бағалаушының қолы / OJT Assessor

Sign..... Күні / Date.....

OJT бағалаушының мөр табаны /

OJT Assessor Stamp

Ескерту. Бағалау-жалпы ескертулер / ASSESSTMENT - General

Бүкіл OJT процесінің толықтығы бағаланады.

Әрбір тапсырманың орындалуын бақылайтын супервайзерден (супервайзерлерден) немесе кез келген басқа ақпарат көзіне қатысты барлық есептер немесе кері байланыс (нұсқаулықтар мен рәсімдерді пайдалану, қауіпсіздік шараларын, ескертулер мен

ұсыныстарды сақтау, қызмет көрсету ортасындағы барабар мінез-құлық), тағайындалған бағалаушының келесі мүмкіндігі бар: ОJT рәсімнің толық орындалуын қамтамасыз ету (тәжірибелік тағылымдаманың мақсаты мен мазмұны тұрғысынан);

үміткердің құзыреттілігі бағаланғанына көз жеткізіңіз.

Күмән туындаған жағдайда, бағалаушы үміткерді қосымша бағалауға көшу немесе егер ОJT рәсімдері толық орындалмаса, мысалы, тапсырмалардың жеткіліксіз саны игерілгенде немесе олардың әртүрлілігіне қол жеткізілмегенде немесе супервайзер үміткердің тапсырманы дұрыс орындауына күмәнданса, олқылықтарға талдау жасау туралы шешім қабылдайды. Егер үміткер қажетті құзыреттілікті қауіпсіз орындамаса, супервайзер нақты тапсырмаға қол қоймайды.

Бағалаушы функциясы: Супервайзер үміткердің құзыретін жанама түрде негіздегенде ОJT-ге қорытынды баға береді.

Мақсаттар: супервайзердің (супервайзерлердің) есептері, одан (олардан) кері байланыс негізінде ОJT қажетті әртүрлілігі мен санының аяқталуын растау. Жеке ОJT тапсырмаларының аяқталуын бағалаушының тікелей бағалауын қажет етпестен тікелей супервайзер (супервайзерлер) растауы жеткілікті.

Бағалау түрі: Үздіксіз, уақытында ОJT (тікелей супервайзер растаған) және ОJT толықтығын түпкілікті бағалау ретінде қорытындылау (супервайзерлердің есептері және олардан кері байланыс негізінде).

Тәжірибелік тағылымдаманың сапасын анықтау және оны бағалау.

Тәжірибелік тағылымдаманы өткізу кезінде оjt супервайзері өткізілетін тағылымдаманың сапасын бақылайды және болатталушыны бақылайды.

Міндеттерді орындау кезінде тұрақты бағалау қажет, ол кем дегенде келесі тармақтарды қамтиды:

1) білім алушының қоршаған орта туралы хабардар болуы (қауіпсіздік жөніндегі іс-әрекеттер, қауіпсіздік жөніндегі ескертулерді қолдану және қауіпті жағдайлардың алдын алу);

2) жүйелерді біріктіру (анықтаманы, сипаттаманы, түсіндіруді, жоспарлауды, орындауды қоса алғанда, жүйелердің өзара әрекеттесудің түсінуін көрсету);

3) арнайы екпіндерді немесе инновацияларды қажет ететін салаларды білу және түсіну;

4) есептер мен нұсқауларды пайдалану (оқу және түсіндіру қабілеті);

5) ӘК құжаттамасын іздеу және қолдану. Үміткер ұшақтың тиісті құжаттамасын анықтай алады, осы құжаттаманың ішінде шарлай алады, белгіленген рәсімдерді орындай алады);

6) ӘК-де ТҚҚ бойынша іс-әрекеттерді орындау және құралды пайдалану;

7) ӘК-е қызмет көрсету кезінде білім алушының көзқарасы мен мінез-құлқы.

Орналасуы және анықтамасы-Үміткер ӘК жүйелерін, негізгі тораптары мен компоненттерін және қолданыста болса оның қосалқы компоненттерін дұрыс анықтайды және оны бағалаушыға барынша дәлдікпен көрсетеді.

Түсініктеме - Үміткер ӘК жүйелерінің қауіпсіз жұмысы мақсатында, конфигурациясын тексеру кезінде жеткілікті білімді көрсетеді, персонал мен жабдыққа зиян келтірмеу үшін қауіпсіздік ескертулерді орындауға қабілетті.

Содан кейін үміткер бағалаушыға қажетті тапсырмаларды аяқтау үшін кез келген қажетті сынақ жабдығын және / немесе арнайы құралды қолдануды қоса алғанда, орындалуы қажет барлық позициялар мен әрекеттер бойынша көрсетілген басқару элементтерінің әсер ету нәтижелерін анықтайды және дұрыс түсіндіреді. ӘК ТҚК бойынша басшылық рәсімдері пайдаланылады.

Ақаулықтарды табу және жою - Үміткер ақаулық/ істен шығуды анықтай отырып, тиісті құрал мен техникалық нұсқаулықтарды пайдаланады. Бағалау ОJT супервайзерінің түсініктемесі негізінде жүзеге асырылады. Егер ОJT супервайзерінің пікірінше, үміткер "бағалау-жалпы ескертулер" параграфында көрсетілген өлшемдерге сәйкес келсе, супервайзер әрбір жеке тапсырмаға қатысты ОJT жазбасында өзінің жеке мөртабанын қояды.

Аяқтау: уәкілетті ұйыммен келісілген жағдайда, оқыту аяқталғаннан кейін білім алушыға АТ ТҚ және Ж ұйымының сертификаты шығарылады.

Авиация персоналының
біліктілік деңгейін
айқындау қағидаларына
14-қосымша
Нысан
Уәкілетті ұйым

Тегі, Аты, Әкесінің аты (болған
жағдайда)

(мамандығы)

Апелляциялық өтініш

Теориялық білімді бағалау және (немесе) тәжірибелік дағдыларды тексеру) нәтижелерімен (қажеттісінің астын сызу) келесі себеппен келіспейді:

Осыған байланысты, Сізден өтінішімді комиссия отырысында қарауыңызды және осы мәселе бойынша шешім қабылдауыңызды сұраймын.

Күні " _____ " 20 _____ ж.

Үміткердің қолы _____

Авиация персоналының
біліктілік деңгейін
айқындау қағидаларына
15-қосымша
Нысан

Сурет орны 	ӘҚҚК мамандары мен авиация станцияларының операторларына арналған ұсыныс
	_____ (уәкілетті ұйымның атауы)

(мақсаты)

Тегі, Аты, Әкесінің Аты (бұдан әрі – Т.А.ӘА),
болған жағдайда) _____

Туған жылы _____

Лауазымы _____

Жұмыс орны _____

Куәлік: _____ № _____

берілді _____ " _____ " _____ 20 _____ ж. дейін жарамды

(кім, күні)

Жалпы білімі _____

(нені бітірді, оқу кезеңі, оқу мекемесінің атауы, толықтай)

Арнайы білімі _____

(нені бітірді, оқу кезеңі, оқу мекемесінің атауы, толықтай)

БӨТ(БКК) өтуі _____

(қайда, оқыту кезеңі және мақсаты)

Тернажерлық дайындық _____ жалпы бағалаумен _____ сағат көлемінде өткізілді.

Нұсқаушы _____ 20 ____ ж. " ____ " _____

(Т.А.ӘА., қолы)

ДҰСК тұжырымы: 20 ____ ж. " ____ " _____ дейін диспетчер жұмысына жарамды деп танылды.

Жұмысқа рұқсатының болуы _____

(ӘҚҚК тұрағының атауы, нұсқаушылық жұмысқа)

ӘҚҚ қағидаларын бұзудың болуы _____

(күні, сипаты, қабылданған шаралар)

Қысқаша сипаттама

Қорытынды: _____

Емтихан алушы _____

(қолы, Т.А.ӘА. (болған жағдайда)

" ____ " _____ 20 ____ ж. М.О.

Авиация персоналының
біліктілік деңгейін
айқындау қағидаларына
16-қосымша
Нысан

Сурет
орны 3,5 X
4,5 см

Ұшу экипажының мүшелері үшін ұсыныс

(Тегі, Аты, Әкесінің Аты (бұдан әрі – Т.А.ӘА (болған жағдайда)

Лауазымы: _____

Бөлімше: _____

Туған жылы: _____

Жалпы білімі: _____

Арнайы білімі және соңғы қайта дайындығы: _____

(Оқу орындарының, курстардың атауы, аяқтау айы, жылы)

_____ дейін ұшу жұмысына ВЛЭК-н жарамды деп танылды.

Әуе кемелерінің түрі (лері): _____

Жалпы ұшуы: _____ сағат, олардың ішінен түндегісі: _____ сағат

Өзіндік ұшуы: _____ сағат, олардың ішінен түндегісі: _____ сағат: _____

ЭК-ң түрлері бойынша өзіндік ұшуы: _____

Ауа райының берілген минимумы: _____

Авиация оқиғалардың болуы: _____

(сипаты, ЭК түрі) күні)

СИПАТТАМА

ҚОРЫТЫНДЫ: Өзінің адами-іскер сапалары бойынша емтихан алушымен тағайындауға лайықты

Емтихан алушы _____

(Т.А.ЭА (болған жағдайда)) (қолы) (күні) М.О.

Авиация персоналының
біліктілік деңгейін
айқындау қағидаларына
17-қосымша
Нысан

Сурет
орны 3,5 X
4,5 см

ӘК ТҚК мамандардың білімін тексеру бойынша
емтихан алушыға ұсыныс

(уәкілетті ұйымның атауы)

(Тегі, Аты, Әкесінің Аты, (бар болса))

Атқаратын лауазымы: _____

Туған күні: _____

Жұмыс орны: _____

Куәлік (бар болса): _____ № _____

берілген: _____

(кім, күні, жарамдылық мерзімі)

Білім:

(оқу орнының толық атауы, мамандығы, оқу кезеңі)

Мамандық бойынша жұмыс тәжірибесі:

Қысқаша сипаттама:

Қорытынды: _____

Басшы: _____

(қолы, Тегі, Аты, Әкесінің Аты (бар болса))

" _____ " _____ 20 _____ ж. М. О.

Авиация персоналының
біліктілік деңгейін
айқындау қағидаларына
18-қосымша
Нысан

Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету
жөніндегі маманына ұсыну

1. Тегі, аты, әкесінің аты (болған жағдайда)
 2. Туған жылы, күні
 3. Куәліктің нөмірі/ куәліктің қолданыс мерзімі.
 4. ӘК ТҚ жөніндегі маманның куәлігіне қосымшаның нөмірі (XV тармағы).
 5. Куәлікке қосымшаның негізінде куәліктің санаты.
 6. ӘК ТҚ жөніндегі маман куәлігін берудің алдындағы бастапқы дайындық (авиациялық оқу орны немесе авиациялық оқу орталығы, алынған мамандығы, дайындықтан өту күні, және орны, өзінен оқуы кезінде "өзіндік оқу" деп көрсету).
 7. Өтінішті беру сәтіне ТҚ және АТЖ бойынша ұйымда ӘК ТҚ маманының куәлігін алуға үміткердің лауазымы (егер үміткер ТҚ және АТЖ бойынша ұйымда жұмыс жасамаса, "Қолданылмайды" деп жазылады).
 8. ӘК-н түріне оқыту (ӘК/ қозғалтқыштың түрі/ рейтинг/ оқыту күні) (егер өтініш беруші ӘК-і түріне оқытуды сертификатпен дәлелдей алса, толтырылады).
 9. Куәлікке қосымшаның негізінде шектеулер (XV тармағы) (егер болса, онда қандай екенін көрсету). Бағалаушының қолы/күні/ М.О. (болуы кезінде) және ТҚ және АТЖ бойынша ұйымның жауапты тұлғасының қолы (егер өтініш беруші ТӨ және АТЖ бойынша ұйымдағы жұмысқа жалданса).
- ӘК ТҚ – Әуе кемелеріне техникалық қызмет

Сурет орны
3,5 X 4,5 см

Examiner (assessor) authorization

The herebelow holder of this Authorization is granted the right by the Aviation Administration of Kazakhstan to determine the qualification level of aviation personnel only regarding those categories / ratings and, of which he / she is the holder in accordance with ICAO Annexes 1-6

First, Last name: _____

Date of birth: _____

Home address: _____

License type and number: _____

Ratings: _____

Authorization validity: _____

Privileges: _____

Authorization shall remain valid unless it has been surrendered, suspended or revoked
_____ Name LAST NAME Signature & stamp Chairman of the
qualification commission

АТPL(A) куәліктері бар ұшқыштардың теориялық білімін бағалауға қойылатын талаптар

Пән: AIR LAW

Теориялық білім бойынша емтихан

II Емтиханның ұзақтығы, сұрақтардың жалпы мөлшері және тақырыптар бойынша сұрақтарды бөлудің теоретикалық экзамена, общее количество вопросов и распределение вопросов по темам

	ATPL(A)
Емтиханның уақыты, сс: мм	01:00
Пәннің тақырыптары бойынша сұрақтарды бөлу	
010 01 INTERNATIONAL LAW: CONVENTIONS, AGREEMENTS AND ORGANISATIONS	3
010 02AIRWORTHINESS OF AIRCRAFT	2
010 03 AIRCRAFT NATIONALITY AND REGISTRATION MARKS	1
010 04PERSONNEL LICENSING	2
010 05RULES OF THE AIR	8
010 06PROCEDURES FOR AIR NAVIGATION SERVICES — AIRCRAFT OPERATIONS (PANS-OPS)	7
010 07AIR TRAFFIC SERVICES AND AIR TRAFFIC MANAGEMENT	5
010 08AERONAUTICAL INFORMATION SERVICE	2
010 09AERODROMES (ICAO Annex 14, Volume I — Aerodrome Design and Operations)	6
010 10FACILITATION (ICAO Annex 9)	2
010 11SEARCH AND RESCUE	2
010 12SECURITY	2
010 13AIRCRAFT ACCIDENT AND INCIDENT INVESTIGATION	2
Сұрақтардың жалпы мөлшері	44
Пән: AIRCRAFT GENERAL KNOWLEDGE – AIRFRAME/SYSTEMS/POWER PLANT	
Теориялық білім бойынша емтихан	
Емтиханның ұзақтығы, сұрақтардың жалпы мөлшері және тақырыптар бойынша сұрақтарды бөлу	
	ATPL(A)
Емтиханның іақыты, сс: мм	02:00
Пәннің тақырыптары бойынша сұрақтарды бөлу	
021 01 SYSTEM DESIGN, LOADS, STRESSES, MAINTENANCE	04
021 02 AIRFRAME	04
021 03 HYDRAULICS	05
021 04 LANDING GEAR, WHEELS, TYRES, BRAKES	05
021 05 FLIGHT CONTROLS	07
021 06 PNEUMATICS — PRESSURISATION AND AIRCONDITIONING SYSTEMS	05
021 07 ANTI-ICING AND DE-ICING SYSTEMS	04
021 08 FUEL SYSTEM	06
021 09 ELECTRICS	06
021 10 PISTON ENGINES	06
021 11 TURBINE ENGINES	20
021 12 PROTECTION AND DETECTION SYSTEMS	04
021 13 OXYGEN SYSTEMS	04
Жалпы сұрақтар саны	80
Пән: AIRCRAFT GENERAL KNOWLEDGE – INSTRUMENTATION	

Теориялық білім бойынша емтихан	
Емтиханның ұзақтығы, сұрақтардың жалпы мөлшері және тақырыптар бойынша сұрақтарды бөлу	
	ATPL(A)
Емтиханның уақыты, сс: мм	01:30
Пәннің тақырыптары бойынша сұрақтарды бөлу	
022 01 SENSORS AND INSTRUMENTS	08
022 02 MEASUREMENT OF AIR DATA PARAMETERS	08
022 03 MAGNETISM - DIRECT READING COMPASS AND FLUX VALVE	04
022 04 GYROSCOPIC INSTRUMENTS	04
022 05 INERTIAL NAVIGATION AND REFERENCE SYSTEMS (INS AND IRS)	05
022 06 AEROPLANE: AUTOMATIC FLIGHT CONTROL SYSTEMS	08
022 08 TRIMS - YAW DAMPER - FLIGHT ENVELOPE PROTECTION	03
022 09 AUTOTHROTTLE - AUTOMATIC THRUST CONTROL SYSTEM	02
022 10 COMMUNICATION SYSTEMS	02
022 11 FLIGHT MANAGEMENT SYSTEMS (FMS)	04
022 12 ALERTING SYSTEMS, PROXIMITY SYSTEMS	06
022 13 INTEGRATED INSTRUMENTS - ELECTRONIC DISPLAYS	04
022 14 MAINTENANCE, MONITORING AND RECORDING SYSTEMS	01
022 15 DIGITAL CIRCUITS AND COMPUTERS	01
Жалпы сұрақтар саны	60
Пән: FLIGHT PERFORMANCE AND PLANNING – MASS AND BALANCE	
Теориялық білім бойынша емтихан	
Емтиханның ұзақтығы, сұрақтардың жалпы мөлшері және тақырыптар бойынша сұрақтарды бөлу	
	ATPL(A)
Емтиханның уақыты, чч: мм	01:00
Пәннің тақырыптары бойынша сұрақтарды бөлу	
031 01 PURPOSE OF MASS AND BALANCE CONSIDERATIONS	03
031 02 LOADING	05
031 03 FUNDAMENTALS OF CG CALCULATIONS	05
031 04 MASS AND BALANCE DETAILS OF AIRCRAFT	05
031 05 DETERMINATION OF CG POSITION	05
031 06 CARGO HANDLING	02
Жалпы сұрақтар саны	25
Пән: FLIGHT PERFORMANCE AND PLANNING – PERFORMANCE (AEROPLANES)	
Теориялық білім бойынша емтихан	
Емтиханның ұзақтығы, сұрақтардың жалпы мөлшері және тақырыптар бойынша сұрақтарды бөлу	

	ATPL(A)
Емтиханның уақыты, сс: мм	01:00
Пәннің тақырыптары бойынша сұрақтарды бөлу	
032 01 GENERAL	05
032 02 PERFORMANCE CLASS B - SINGLE ENGINE AEROPLANES	10
032 03 PERFORMANCE CLASS B - MULTI ENGINE AEROPLANES	10
032 04 PERFORMANCE CLASS A - AEROPLANES CERTIFICATED UNDER CS 25 ONLY	10
Жалпы сұрақтар саны	35
Пән: FLIGHT PERFORMANCE AND PLANNING – FLIGHT PLANNING AND MONITORING	
Теориялық білім бойынша емтихан	
Емтиханның ұзақтығы, сұрақтардың жалпы мөлшері және тақырыптар бойынша сұрақтарды бөлу	
	ATPL(A)
Емтиханның уақыты, сс:мм	02:00
Пәннің тақырыптары бойынша сұрақтарды бөлу	
033 01 FLIGHT PLANNING FOR VFR FLIGHTS	05
033 02 FLIGHT PLANNING FOR IFR FLIGHTS	10
033 03 FUEL PLANNING	10
033 04 PRE-FLIGHT PREPARATION	08
033 05 ICAO FIGHT PLAN (ATS FLIGHT PLAN)	05
033 06 FLIGHT MONITORING AND IN-FLIGHT RE-PLANNING	05
Сұрақтардың жалпы саны	43
Пән: HUMAN PERFORMANCE	
Теориялық білім бойынша емтихан	
Емтиханның ұзақтығы, сұрақтардың жалпы мөлшері және тақырыптар бойынша сұрақтарды бөлу	
	ATPL(A)
Емтиханның уақыты, сс: мм	01:00
Пәннің тақырыптары бойынша сұрақтарды бөлу	
040 01 HUMAN FACTORS: BASIC CONCEPTS	02
040 02 BASICS OF FLIGHT PHYSIOLOGY	33

040 03 BASIC AVIATION PSYCHOLOGY	13
Сұрақтардың жалпы саны	48
Пән: METEOROLOGY	
Теориялық білім бойынша емтихан	
Емтиханның ұзақтығы, сұрақтардың жалпы мөлшері және тақырыптар бойынша сұрақтарды бөлу	
	ATPL(A)
Емтихан уақыты, сс: мм	02:00
Пәннің тақырыптары бойынша сұрақтарды бөлу	
050 01 THE ATMOSPHERE	11
050 02 WIND	11
050 03 THERMODYNAMICS	04
050 04 CLOUDS AND FOG	07
050 05 PRECIPITATION	03
050 06 AIRMASSSES AND FRONTS	07
050 07 PRESSURE SYSTEMS	06
050 08 CLIMATOLOGY	08
050 09 FLIGHT HAZARDS	11
050 10 METEOROLOGICAL INFORMATION	16
Сұрақтардың жалпы саны	84
Пән: GENERAL NAVIGATION	
Теориялық білім бойынша емтихан	

Емтиханның ұзақтығы, сұрақтардың жалпы мөлшері және тақырыптар бойынша сұрақтарды бөлу	
	ATPL(A)
Емтиханның уақыты, сс: мм	02:00
Пәннің тақырыптары бойынша сұрақтарды бөлу	
061 01 BASICS OF NAVIGATION	12
061 02 MAGNETISM AND COMPASSES	04
061 03 CHARTS	14
061 04 DEAD RECKONING NAVIGATION (DR)	16
061 05 IN-FLIGHT NAVIGATION	14
Сұрақтардың жалпы саны	60
Пән: RADIO NAVIGATION	
Теориялық білім бойынша емтихан	
Емтиханның ұзақтығы, сұрақтардың жалпы мөлшері және тақырыптар бойынша сұрақтарды бөлу	
	ATPL(A)
Емтиханның уақыты, сс: мм	01:30
Пәннің тақырыптары бойынша сұрақтарды бөлу	
062 01 BASIC RADAR PRINCIPLES	07
062 02 RADIO AIDS	21
062 03 RADAR	12
062 05 AREA NAVIGATION SYSTEMS RNAV/FMS	15
062 06 GLOBAL NAVIGATION SATELLITE SYSTEMS	11
Сұрақтардың жалпы саны	66
Пән: OPERATIONAL PROCEDURES	
Теориялық білім бойынша емтихан	
Емтиханның ұзақтығы, сұрақтардың жалпы мөлшері және тақырыптар бойынша сұрақтарды бөлу	
	ATPL(A)
Емтиханның уақыты, сс: мм	01:15
Пәннің тақырыптары бойынша сұрақтарды бөлу	
071 01 GENERAL REQUIREMENTS	25
071 02 SPECIAL OPERATIONAL PROCEDURES AND HAZARDS	20
Сұрақтардың жалпы саны	45
Пән: : PRINCIPLES OF FLIGHT (AEROPLANES)	
Теориялық білім бойынша емтихан	
Емтиханның ұзақтығы, сұрақтардың жалпы мөлшері және тақырыптар бойынша сұрақтарды бөлу	
	ATPL(A)
Емтиханның	

уақыт ы, сс: мм	01:00	
Пәннің тақырыптары бойынша сұрақтарды бөлу		
081 01 SUBS ONIC AERO DYN AMIC S	17	
081 02 HIGH SPEE D AERO DYN AMIC S	06	
081 04 STAB ILITY	06	
081 05 CONT ROL	04	
081 06 LIMIT ATIO NS	03	
081 07 PROP ELLE RS	04	
081 08 FLIG HT MEC HANI CS	04	
Сұрақ тарды ң жалпы саны	44	
Дисциплина: VFR COMMUNICATION		
Теориялық білім бойынша емтихан		
Емтиханның ұзақтығы, сұрақтардың жалпы мөлшері және тақырыптар бойынша сұрақтарды бөлу		
		ATPL(A)
Емтиханның уақыты, сс: мм		00:30

Пәннің тақырыптары бойынша сұрақтарды бөлу	
091 01 DEFINITIONS	05
091 02 GENERAL OPERATING PROCEDURES	11
091 03 RELEVANT WEATHER INFORMATION TERMS (VFR)	02
091 04 ACTION REQUIRED TO BE TAKEN IN CASE OF COMMUNICATION FAILURE	02
091 05 DISTRESS AND URGENCY PROCEDURES	02
091 06 GENERAL PRINCIPLES OF VHF PROPAGATION AND FREQUENCY ALLOCATION	02
Сұрақтардың жалпы саны	24
Пән: IFR COMMUNICATION	
Теориялық білім бойынша емтихан	
Емтиханның ұзақтығы, сұрақтардың жалпы мөлшері және тақырыптар бойынша сұрақтарды бөлу	
	ATPL(A)
Емтиханның уақыты, сс: мм	00:30
Пәннің тақырыптары бойынша сұрақтарды бөлу	
092 01 DEFINITIONS	05
092 02 GENERAL OPERATING PROCEDURES	11
092 03 ACTION REQUIRED TO BE TAKEN IN CASE OF COMMUNICATION FAILURE	02
092 04 DISTRESS AND URGENCY PROCEDURES	02
092 05 RELEVANT WEATHER INFORMATION TERMS (IFR)	02
092 06 GENERAL PRINCIPLES OF VHF PROPAGATION AND FREQUENCY ALLOCATION	02
Сұрақтардың жалпы саны	24

Авиация персоналының
біліктілік деңгейін
айқындау қағидаларына
21-қосымша

Ұшу экипажы мүшелерінің кестесін жасау, тексеру жүргізу, даярлық деңгейін және біліктілігін тестілеу жөніндегі басшылық

1-кесте. ППП (ұшақ) бойынша ұшуға рұқсат беру бойынша ұшқыштардың тәжірибелік дағдыларын тексерудің мазмұны.

1-бөлім - Ұшуға дайындық және ұшу	
1.1	РЛЭ-мен (немесе ұқсас нұсқаулықпен) жұмыс істеу, әсіресе ұшу, масса және туралау параметрлерін есептеу
1.2	Әуе қозғалысына қызмет көрсету құжаттарымен, ауа райы болжамымен жұмыс
1.3	Ұшу жоспарының ATS, ұшу жоспарының IFR және ұшу журналын дайындау
1.4	Ұшу алдындағы тексеру
1.5	Метео минимумдары
1.6	Ұшуға такси

1.7	Ұшу алдындағы брифинг. Ұшу
1.8***	Аспаптар бойынша ұшуға көшу
1.9***	Ұшу кезіндегі аспаптық рәсімдер, биіктік өлшегішті орнату
1.10***	ATS тармағымен байланыс мәселелерін, радиобайланыс рәсімдерін келісу
2- бөлім - Жалпы пилоттық***	
2.1	Ұшақты тек аспаптар бойынша басқару, соның ішінде әртүрлі жылдамдықта көлденең ұшу, ӘК триммирлеу
2.2	Стандартты бұрылыспен көтерілу және төмендеу (Rate 1 turn)
2.3	Әдеттен тыс позициялардан шығу (unusual attitude), оның ішінде 45° тұрақты айналмалы бұрылыстар және төмендеген кезде тік бұрылыстар
2.4*	* Көлденең ұшуда, көтерілу және төмендеу вирустарында және қону конфигурациясында ұшудан қалпына келтіру-тек ұшақтар үшін
2.5	"Шектеулі панель" режимі: тұрақты теру және төмендету, жоспарланған курсқа шығу арқылы белгіленген биіктіктегі стандартты бұрылыстар, ерекше позициялардан қалпына келтіру (unusual attitude) - тек ұшақтар үшін
3-бөлім - Маршруттағы IFR рәсімдері***	
3.1	NDB, VOR, RNAV электрондық навигациялық жүйелерін пайдалану сияқты жол сызығын, оның ішінде оны түсіруді қадағалау
3.2	Радиотехникалық құралдарды пайдалану
3.3	Көлденең ұшу, бағытты, биіктікті және жылдамдықты басқару, қуатты орнату, кесу техникасы
3.4	Биіктік өлшегішті орнату
3.5	Ұшу уақыты мен болжамды келу уақытын бағалау (ETAs) (қажет болса, маршрутта күту (en-route holding))
3.6	Ұшу барысын бақылау, ұшу журналын жүргізу, Отынның пайдаланылуын бақылау, ӘК жүйелерін басқару
3.7	Қажет болған жағдайда модельденген мұздан қорғау рәсімдері
3.8	АТС - пен байланыс-келісу, радиобайланыс рәсімдері
4- бөлім - Дәл қону рәсімдері***	
4.1	Навигация құралдарын орнату және тексеру, жабдықты сәйкестендіру
4.2	Келу рәсімдері, биіктік өлшегішті тексеру

4.3	Қонуға кіру және қону кезіндегі келіссөздер, оның ішінде төмендеу, қонуға кіру және қону кезіндегі тексерулер.
4.4**	Күту тәртібі (Holding procedure)
4.5	Қонуға кірудің белгіленген рәсіміне сәйкестігі
4.6	Қону уақытын бағалау
4.7	Курсты, биіктікті және жылдамдықты басқару (тұрақтандырылған қону)
4.8**	Екінші айналымға күтім жасау
4.9**	Қонуға және қонуға қайта кіру рәсімі
4.10	АТС - пен байланыс-келісу, радиобайланыс рәсімдері
5-бөлім - Дұрыс емес қону рәсімдері***	
5.1	Навигация құралдарын орнату және тексеру, жабдықты сәйкестендіру
5.2	Келу рәсімдері, биіктік өлшегішті тексеру
5.3	Қонуға кіру және қону кезіндегі келіссөздер, оның ішінде төмендеу, қонуға кіру және қону кезіндегі тексерулер.
5.4**	Күту тәртібі (Holding procedure)
5.5	Қонуға кірудің белгіленген рәсіміне сәйкестігі
5.6	Қону уақытын бағалау
5.7	Биіктік пен жылдамдықты басқару (тұрақтандырылған қону)
5.8**	Екінші айналымға күтім жасау
5.9**	Қонуға және қонуға қайта кіру рәсімі
5.10	АТС - пен байланыс-келісу, радиобайланыс рәсімдері
6-бөлім - Қозғалтқыштардың бірі жұмыс істемейтін кезде ұшу (тек көп қозғалтқышты ұшақтар үшін) ***	
6.1	Ұшып көтерілгеннен кейін немесе екінші айналымға шыққан кезде қозғалтқыштың істен шығуына еліктеу
6.2	Қонуға кіру, екінші айналымға шығу және бір қозғалтқыштың істен шығуы жағдайында қонуға қайта кіру
6.3	Бір қозғалтқыш істен шыққан кезде қонуға кіру және қону
6.4	АТС - пен байланыс-келісу, радиобайланыс рәсімдері

Ескерту:

* FFS, FTD 1/2/3 немесе FNPT II тренажерларында орындалуы мүмкін.

** немесе 4 бөлікте, немесе 5 бөлікте орындалуы мүмкін.

***Аспаптар бойынша ғана бағдар кезінде орындалуы тиіс.

Бақылау және тексеру қағаздарын пайдалану (check list), ұшу шеберлігін қолдану (airmanship), мұздануға қарсы рәсімдер және қауіп факторлары мен қателерді бақылау принциптері барлық бөліктерде қолданылады.

2- кесте. Біліктілікті тексерудің/ тәжірибелік икемділіктер бойынша емтиханның мазмұны

Көт ерің кі ұшу сипа ттам алар ы бар күрд елі ұша қтар дан басқ а бір ұшқ ышт а н тұра тын экип ажы бар ұша қтар (SPA)	Тәжірибелік оқыту				Тәжірибелік дағдыларды тексеру	
Ман еврл ер, рәсі мде р	" FTD " трен аже рі	" FFS " трен аже рі	А	О қ у курсын өткізген нұсқаушы н ы ң аты-жөні	Тексерілді "FFS" А Тренажері	Емтихан қабылдаған етихан алушының аты-жөні
1- бөлім - Ұшу алдындағы дайындық, құжаттама, салмақ және орталық ауырлық, метеожағдайлар, брифинг (NOTAM)						
1.1. Ұшу алд ынд ағы текс						

ерул ер						
1.2.1 Сыр тқы	P#		P			
1.2.2 Ішкі			P		M	
1.3. Қозғ алтқ ышт ы қосу , қал ыпт ы ақау лық тар	P--- >	---->	---->		M	
1.4. Сам ғауғ а жер ден ұшу		P--- >	---->		M	
1.5. Ұш ып шығ у алд ынд ағы текс еру: қозғ алтқ ышт ы сын ау (Engi ne run - up)	P--- >	---->	---->		M	
1.6. Сам ғау: жал ғас						

кана тша лард ы орна туме н қал ыпт ы, ҰПБ сәйк ес, Бүйі рлік жео (егер жағ дай мүм кінд і к берс е)		P--- >	---->		M	
1.7. Биік тікті алу: Vx/ Vy жыл дам дық тар ын ұста у, курс қа шығ у, тегіс теу		P--- >	---->		M	
1.8. ATS - н байл аны с – келі су, ради обай						

[illegible]

ішінде жоспарлы тексерулер, отын жүйелер, мұздану)						
3А.6. ATS-н байланыс – келісу, радиобайланыс рәсімдері						
3Б-бөлім - Аспаптар бойынша ұшу						
3Б.1* IFR бойынша ұшып шығу		P--->	--->		M	
3Б.2* IFR бағдары бойынша		P--->	--->		M	
3Б.3* бағдар бойынша рәсімдер		P--->	--->		M	
3Б.4* ILS бойынша DH/A 200 футка (60м) немесе рәсімі минимумына дейін кіру (глиссаданы қармау үшін автоұшқыш пайдаланылуы мүмкін)		P--->	--->		M	
3Б.5* MDH/A дейін кондыруға дәл емес кіру (ең аз биіктік, төмендеуі) және MAP (екінші шеңберге кету нүктелері)		P--->	--->		M	
3Б.6* ұшу жаттығулары, соның ішінде компас және авиа көкжиегінің бұзылуға ұқсату: с gate 1 turn бұрылыстар, күрделі жағдайлардан қалыпқа келтірілу (recoveries from unusual attitudes)	P--->	--->	--->		M	
Б.7* курстық немесе глиссадалық маяктың жасамай қалуы	P--->	--->	--->			
3Б.8. ATS-н байланыс – келісу, радиобайланыс рәсімдері						
4 -бөлім - Келу және қону						
4.1. келу бойынша әуеайлақтық рәсімдер.		P--->	--->		M	
4.2. Қалыпты қону.		P--->	--->		M	
4.3. жалғас қанатшаларсыз қону		P--->	--->		M	
4.4. Бүйірлі жел кезіндегі қону (ыңғайлы жағдайларда)		P--->	--->			
4.5. белдеу үстінде 200 футка дейін биіктіктен						

шағын газ режимінде жақындап келу және қону (тек бір моторлы ұшақтар үшін)		P--->	--->			
4.6. ең аз биіктіктен екінші шенберге кету		P--->	--->		M	
4.7. түнгі жағдайларда екінші шенберге кету (егер қолданылса)	P--->	--->	--->			
4.8. ATS-н байланыс – келісу, радиобайланыс рәсімдері						
5- бөлім - Штаттық емес және апаттық рәсімдер (бқл бөліктің тармақтары 1-4 бөліктердің тармақтарымен бірігуі мүмкін)						
5.1. саналы жылдамдықтағы үшілген самғау		P--->	--->		M	
5.2 самғаудан кейінгі қозғалтқышты істен шығаруға ұқсату (тек бір моторлы ұшақтар үшін)			P		M	
5.3. Бос жүрістегі мәжбүрлі қонуға ұқсату (тек бір моторлы ұшақтар үшін)			P		M	
5.4. ұқсатылған төтенше жағдайлар: 1) ұшу кезіндегі алау және түтін; 2) жағдайларға қарамастан жүйенің шалысы,	P--->	--->	--->			
5.5. қозғалтқышты ажырату және оны қайтара қосу (тек көп қозғалтқышты ұшақтарда ұшу икемділіктерін тексеру үшін), егер ұшақта орындалса, онда қауіпсіз биіктікте	P--->	--->	--->			
5.6. ATS-н байланыс – келісу, радиобайланыс рәсімдері						
6- бөлім - Ассимметриялық тартумен ұшуға ұқсату						
6.1.* (Бұл бөлік 1+8 бөліктермен үйлестірілуі мүмкін). Самғау кезінде қозғалтқыштың бұзылуына ұқсату (егер ол FFS или FNPTII тернажерында емес өткізілсе, онда қауіпсіз биіктікте)	P---->	---->	---->X		M	

6.2.* ассимметриялық тартумен қондыруға кіру және екінші шеңберге кету	P--->	--->	--->		М	
6.3.* Ассимметриялық тартумен қондыруға кіру және толық тоқтаумен қону	P--->	--->	--->		М	
6.4 ATS-н байланыс – келісу, радиобайланыс рәсімдері						

3 -кесте. CPL(A) беру үшін тәжірибелік икемділіктер бойынша емтиханның мазмұны

1- бөлім - Ұшуға дайындық және ұшып шығу	
1.1	Алдын ала ұшу дайындығы, оған қоса: ұшуды жоспарлау, құжаттаманы зерделеу, салмақ және орталық ауырлығын бағалау, ауа райы туралы мәліметтер алу, ұшқыштар үшін хабарларды шолу (NOTAM)
1.2	Ұшақты тексеру және қызмет көрсету
1.3	Жермен жүргізу және самғау
1.4	Ұшу сипаттамаларын талдау және тәртіпке келтіру
1.5	Әуе айлағын және қозғалыс сызбасын бағалау
1.6	Ұшып шығу рәсімі, биіктікті өлшегішті орнату, соқтығыстарды алдын ала ескерту үшін қоршаған кеңістікті шолу
1.7	ATS-н байланыс – келісу, радиобайланыс рәсімдері
2-бөлім – Негізгі ұшуды басқару	
2.1	Сыртқы бағдарлардың көмегімен ұшақты басқару, соның ішінде тура, берілген биіктіктегі қозғалыс, биіктікті алу, төмендету, бақылау
2.2	Сыни төмен жылдамдықтағы ұшу, оған қоса тану және бастапқы және күшейген құлау жағдайларынан шығу
2.3	Қондыру жағдайындағы шұғыл бұрылыстарды қоса бұры қисаю бұрышымен тік бұрылыстар.
2.4	Сыни төмен жылдамдықтағы ұшу, оған қоса тану және шиыршықты шүйілуден шығу
2.5	Ұшу тек аспаптар бойынша, оған қоса: а) көлденең ұшу, крейсерлік ұшу, ұшу режимі, курсты бақылау, биіктіктер және жылдамдықтар; б) биіктікті алудағы бұрылыстар және 10°–30° өңсаю бұрышымен төмендету; в) стандарттық емес жағдайлардан шығу (recoveries from unusual attitudes); г) "шектеулі панель" режимі.
2.6	ATS-н байланыс – келісу, радиобайланыс рәсімдері
3- бөлім - Бағыт рәсімдері	

3.1	Сыртқы бағдарлардың көмегімен ұшақты басқару, соның ішінде крейсердік режимде ұшудың алыстығы мен ұзақтығын айқындау
3.2	Бағдар, картаны оқу
3.3	Биіктікті, жылдамдықты, бағытты басқару, бақылау
3.4	Биіктік өлшегішті жөнге келтіру, ATS-н байланыс – келісу, радиобайланыс рәсімдері
3.5	Ұшудың барысын бақылау, ұшу журналын жүргізу, отын шығынын бақылау, бағыттан ауытқуды бағалау және ұшудың дұрыс бағытын қайта жаңғырту
3.6	Ауа рай жағдайларын бақылау, тенеденцияларды бағалау, берілген жол желісінен ауытқуларды жоспарлау (track)
3.7	Жол бағытын қадағалау, жайғастыру (NDB немесе VOR навигациялық жүйелердің көмегімен), жабдықты сәйкестендіру (аспаптар бойынша ұшу), косалқы әуе айлағына кету жоспарын жүзеге асыру)
4- бөлім- Қондыруға кіру рәсімдері және қондырулар	
4.1	Келу рәсімдері, биіктік өлшегішті орнату, тексерулер, бақылау
4.2	ATS-н байланыс – келісу, радиобайланыс рәсімдері
4.3	Төмен биіктіктен екінші шеңберге кету
4.4	Қалыпты қондыру, бүйірлі желмен қондыру (қолайлы жағдайларда)
4.5	Қысқа қашықтықпен қондыру
4.6	Шағын газде кіру және қондыру (тек бір моторлы ұшақтар үшін)
4.7	Жалғас қанатшаларды пайдаланусыз қондыру
4.8	Ұшудан кейінгі әрекеттер
5- бөлім - Қалыптан тыс және апаттық рәсімдер	
Бқл бөлік 1+4 бөліктермен бірігуі мүмкін.	
5.1	Самғаудан кейінгі қозғалтқыштың істен шығуына ұқсату (қауіпсіз биіктікте) өрт жаттығулары
5.2	Жабдық жұмысындағы шалыстар, оған қоса шассидың шығуының баламалы механизмінің кемшіліктері, электр және тежегіш жүйелеріндегі ақаулықтар
5.3	Мәжібүрлі қондыруға ұқсату
5.4	ATS-н байланыс – келісу, радиобайланыс рәсімдері
5.5	Ауызша сұрақтар
6- бөлім - Ассиметриялық ұшуға ұқсату және сынып және түріне сәйкес тексерулер	
Бұл бөлік 1-5 бөліктермен бірігуі мүмкін	
6.1	Самғау кезінде қозғалтқыштың бұзылуына ұқсату (егер ол FFS или FNPTII тернажерында емес өткізілсе, онда қауіпсіз биіктікте)

6.2	Қондыруға ассиметриялық кіру және екінші шеңберге кіру
6.3	Ассиметриялық кіру және толық тоқтаумен қондырулар
6.4	Қозғалтқышты тоқтату және қайтадан қосу
6.5	АТС-пен байланыс - келесу, радиобайланыс рәсімдері, ұшу шеберлігі
6.6	FE қарауы бойынша – сынып және түріне сәйкес келетін ұшуды тексерудің өзге жағдайлары, егер бұл қолданылса: а) автоұшқышпен қатынасты қоса ұшақтың жүйелері; б) қысымды кктеру жүйесін пайдалану; в) мұздану жүйесіне анти- және қарсы-пайдалану.
6.7	Ауызша сұрақтар

Ескерту. Бақылау және тексеру қағаздарын пайдалану, ұшу шеберлігін қолдану, мұздануға қарсы рәсімдер және қауіп факторлары мен қателерді бақылау принциптері барлық бөліктерде қолданылады.

Кестені жасақтау, тексеруді өткізу, ұшу экипаждары мүшелерінің біліктілігін дайындау және сынақтау деңгейі Басшылығына

Ұшу экипажы мүшелерінің
кестесін жасау, тексеру жүргізу,
даярлық деңгейін және
біліктілігін тестілеу жөніндегі
басшылыққа қосымша

Ұшу экипажы мүшелерінің кестесін жасау, тексеру жүргізу, даярлық деңгейін және біліктілігін тестілеу жөніндегі басшылыққа түсіндірмелер

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Үміткер сынақ/тексеру бағдарламасына сәйкес барлық қажетті нұқсаулықтан өтеді. Емтихан алушы үміткердің сынақтан өтуіне дайын екеніне көз жеткізеді, үміткер барлық тәжірибедік дәрістерден ткенін, ал жаттығуға тапсырмалар нұқсаушымен қол қойылғанын тексереді.

2. Сынақ/тексеру барысында өңделуі тиіс сұрақтар тиісті құжаттамада беріледі (License Skill Tests/Proficiency Checks LSC/LPCMPA&SP). Сынақтар/ тексерулерді өткізу үшін бірге сценарийлерді пайдалану мүмкін. Сонымен бірге емтихан алушы бұл сценарийлердің бірін таңдайды. Барлық талаптарға сәйкес келген және тиісті органнан оларды пайдалануға рұқсаты бар тренажерларды пайдалануға рұқсат беріледі.

3. Емтихан алушы ұшу сынақтауын ол өкілетті ұйымның талаптарына сәйкес келетіндей, сонымен қатар аталған сынақта берілген барлық маневрлерді өткізуге және дайындауға әр үміткердің жеткілікті уақытын қамтамасыз ететіндей түрде өткізеді.

4. Өкілетті ұйым теориялық білім жауаптың бірнеше нұсқалары бар сұрақнаманы толтыру көмегімен немесе өзге лайықты тәсілдермен тексерілгенін талап етеді.

Жауаптың бірнеше нұсқаларымен сұрақнамалар қолданылмайтын жерде, жазбаша (электронды) нысанда белгілеумен ұшқыштың білімін бағалаудың өзге қолайлы тәсілі қолданылады.

2-тарау. Сынақты/тексеруді өткізу

5. "М" әрпімен белгіленген тармақтарда (mandatory – міндетті) сынақтауға жататын білімінң ең аз көлеміне талаптар бар. Емтихан алушы өз қарауы бойынша "тәжірибелік жаттығулар" облысынан қосымша сұрақтарды таңдайды.

6. LST/LPC сынағын орындау кезінде елеусіз қателер анықталған жағдайда 2 (екі) талпынысқа жол беріледі. Бұл жағдайда үміткер сынақтық ұшудың барлық тапсырмаларынан өтеді және бұдан кейін ғана егер уақыт қалса, оған қандай да бір тапсырманы орындау мүмкіндігі беріледі.

Әуе кемесінде тексеру/сынақты өткізу кезінде бір мәртеден барлық тапсырмаларды орындауды аяқтау диспетчерлік сүйемелдеуге немесе қандайда болмасын өзге сыртқы факторларға байланысты күрделіліктерден мүмкінсіз болуы мүмкін.

Бірінші талпыныстан бес тапсырманы өтуге қабілетсіздік үміткермен барлық сынақты қайтара өту қажеттілігін білдіреді. 5 тапсырмадан аспай құлаған үміткер оларды 2 (екінші) талпыныстан қайта тапсыруға жіберіледі.

7. Бір сұрақты үміткермен екі рет тапсыра алмау, оған барлық сынақты/тексеруді тұтас қайтадан өту қажеттілігін білдіреді.

8. №1 талпыныс. Егер үміткер сынақты/тексеруді тапсырудың бірінші талпынысы кезінде ол осыған дейін табысты тапсырған сұраққа жауап бермесе, бұл сәтсіз бірінші талпыныс ретінде есептеледі. Бұл LST/LPC бланкісінде емтихан алушымен бұрын жасалған белгіні өзгерту керек дегенді білдіреді.

9. №2 талпыныс. Бірінші талпыныс кезінде дұрыс жауап беоілген сұрақтарды қоса, қайтара сынақтау/тексеру кезінде қандай да болмасын сұраққа теріс жауап үміткердің барлық сынақты/тексеруді тұтас қайтадан өту тиіс екендігін білдіреді. Аталған талап жиі теріс түсіндіріледі.

Қайтара сынақтау\тексеру сөзі негізгі болып табылады.

Бірінші талпыныс толықтау аяқталу қажет. Егер теріс жауап берілген сұрақтар болса, емтихан алушы үміткерге екінші талпынысты (№2 талпыныс) жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Бұл себеп бойынша үміткер табысты өткен сол ұшу маневрын қайтара орындаудан қашқақтауға кеңес береміз. Аталған келеңсіздіктерді шешудің көптеген өзге мүмкіндіктері бар. Мысалы, тексеруге, /сынақтауға жататын кезеңнің /маневрдың басталу сәтіне дейін екінші ұшқышқа ұшақты басқаруды ұсыну (сол сәтке дейін ұшақтағы белсенді басқаруды емтихан алушы өзіне алуы мүмкін). Тренажер жалғастыруға үміткердің толық әзірлік сәтіне дейін "қойылуы" және "іркіліске

қойылуы" мүмкін немесе екінші шеңберге кетудәі сәтiсзi талпынысы жағдайында ең азға сәйкес жағдайлардың басталуы үшін қабылданған кез келген нүктеге кірудің екінші түрін таңдауы мүмкін.

Барлық жағдайлардағ егер өткен (тапсырған) тапсырма бойынша тренажерда ұшуды орындауы болатын болсағ бұл туралы үміткерге брифинг барысында хабарлайды.

10. Егер сынақ/тексеру емтихан алушымен елеусіз деп есептелген себептер бойынша тоқталсағ онда сынақтауды (тексеруді) қайта жаңартқан кезде тапсырылмаған секцияларды ғана тапсыру қажет. сынақты тоқтауға орынды себептер болған кезде үміткер сынақты табысты өтуге жейін өндірістік рейстерді орындауға қайта орала алмайды.

11. № 1 талпыныс кезінде емтихан алушы өз қарауы бойынша тексерудің кез келген жаттығуларын (кез келген сұрақ) бір рет қайталай алады. Үміткер сынақты қайтара өткізуді емтихан алушыдан талап етуге құқылы. Әдеттегідей, емтихан алушы үміткермен жіберілген қате елеусіз деп ол санаған жағдайда өз қарауы бойынша қандайда болмасын жаттығуды өз қарауы бойынша қайталауы мүмкін, қате қайтара нұсқаулықты өткізумен түзетілуі мүмкін.

Қайталау мүмкіндігі үміткердің жеткіліксіз әзірлігі кезінде ұсынылмайды. Егер қосымша жаттығу талап етілсе, онда ол қайтара сынақтауға дейін, яғни 1 (екінші) талпынысқа дейін ұсынылады. Қайталама ұшулар тексеруді (сынақ) өткізу бастапқыда 2 (екінші) күндізгі іс-шаралар сияқты жоспарланған жағдайлардан басқа тренажердың өзге сценарийіне (өзге ұшуға) ауыстырылады. Қайталаулар екінші емтихан алушыға берілмейді. №2 талпыныс кезіндегі қайталама сынақтаулар үшін сұрақтар қайталанбайды. Үміткерге 2 (екінші) талпынысты ұсыну алдындағы 1 (бірініші) талпыныстағы жіберілген қателер туралы айту қажеті.

12. Сынақтың сынақтың барлық техникалық бөлігі 2 рет қайталануы мүмкін, барлық жаттығуларды қайталау құқына ұсыным бұрыс болып табылады. Қайталама талпыныстар LST/LPC нысандарында белгіленбейді.

13. Егер үміткердің құзіреттілігі толық қайта бағалауды (қайталама тексеру) талап еткен жағдайда, емтихан алушы кез келген кезеңде сынақты (тексеру) тоқтата алады.

14. Егер емтихан алушы үміткер қандайда болмасын сыртқы алаңдатушы факторлардың тапсырмасымен жеткіліксіз жақсы игерді деп санаса, жаттығу бағаланбауы тиіс.

Егер ұшқыш емтиханға келсе және оның басталар алдында денсаулығына шағымданбаса, онда ол ұшуға дайын деп саналады. Сынақ өткеннен кейін денсаулығына шағымдану қабылданбайды.

15. Сынақты (тексеруді) өткізу пішімі өндірістік ұшуға ұқсайтындай түрде жасақталады. Ұшуға жоспарлау және дайындық пайдалану рәсімдеріне сәйкес кәдімгі материалдарды пайдаланумен экипажбен өткізіледі. Ұшуда үміткер әдеттегідей сол

карталар мен жинақтарды пайдаланады. Мысалы, үйде ерте дайындалған суреттерді, сызбалар және бөліп көрсеткен фрагменттері бар ксерокс көшірмелерін пайдалануға болмайды.

Ұшақтар және қозғалтқыштар жүйесінің істен шығуына ұқсатумен сынақтар/тексерулерді өткізу жүк немесе жолушыларды коммерциялық тасымалдау кезінде өндірістік жағдайларда жүзеге асырылмайды.

16. Көп мүшелі экипажбен ұшақтағы сынақ/тексеру экипаж құрамында өткізіледі. Егере сынақ/тексеру тренажерда емес, ұшақта өтсе, емтихан алушы екінші ұшқыштың (командир) рөлінде болуы мүмкін.

17. (ATPL) желілік ұшқыштың бастапқы лицензиясына ие болатын үміткер сынақтың барлық кезеңінде белсенді басқаруды pilot (flying) жүзеге асыратын ұшқыш ретінде жұмыс дағдыларын көрсетеді. Одан басқа үміткер басқаруды жүзеге асырмайтын ұшқыш (pilot monitoring) ретінде де жұмыс дағдыларын көрсетеді.

18. Ұшуды тексеруді (сынақтау) өткізу туралы толық мәліметтер осы Қағидалардың 21 қосымшада келтірілген.

19. Ұшуды тексеру/сынақтаудың мақсаты келесілер болып табылады:

1) үміткер тәжірибеде алынатын рұқсатқа (рейтингке) сәйкес қажетті білімнің онда болуын көрсете алды ма, айқындау;

2) қандай да болмасын жаттығуларды (рәсімдер) орындау барысында әдетте жіберілетін қателерді түзету бойынша кеңестерді беру жолымен үйрету және оқытудың жақсартылған стандарттары;

3) Ұшу тәртібі мен авиация стандарттарды сақтауды талап ете отырып, авиация индустрияда қауіпсіздік стандарттарын (мүмкін болған жерде-қатаңдату) сақтауды қамтамасыз ету.

3-тарау. ҰӨП бойынша ұшуларға рұқсат туралы біліктілік белгісін алу үшін тәжірибелік дағдылар жөніндегі емтихан (IR skilltest)

20. IR алуға үміткер ұшуды тексеру кезінде пайдалынылатын әуе кемесінің сол сыныбы немесе түрі бойынша нұсқаулық алуы тиіс.

21. Үміткер ұшу икемділіктерін тексерудің барлық бөліктері бойынша өту белгісін алуы тиіс (skill test)

22. Үміткер бөліктердің бірін тапсыра алмаған жағдайда ұшуды тексерудің барлық бөліктерін қайта тапсырады.

23. Бір бөліктің тапсыра алмағандығы тек осы бөлікті қайта тапсыруды талап етеді.

24. Үміткер қайта тексерудің кез келген бөлігі бойынша, оның ішінде алдыңғы қайта тапсыруда сәтті тапсырылған бөліктер бойынша есептен шығарылмаған кезде ұшу дағдыларының барлық тексерулерін қайта тапсырады (skill test).

25. Барлық бөліктер бойынша ұшу дағдыларын тексеру 6 (алты) ай ішінде аяқталады.

26. Үміткер барлық тиісті бөлімдерді екі әрекеттен тапсырмаған кезде АОО-да оқудан өтеді.

27. Қайта оқыту сәтсіз ұшу тексерулерінен кейін бірден басталады. Ұшу дағдыларын тексеруге тырысу саны шектеулі емес.

28. Ұшу дағдыларын тексеру тәжібирелік ұшуды модельдеуге арналған. Ұшу бағытын емтихан алушы таңдайды.

29. Ұшу бағыты емтихан алушымен таңдалуы тиіс. Жалпы қабылданған инструктивтік материалдар негізіндегі үміткердің ұшуды жоспарлау және өткізу қабілеттілігі елеулі элемент болып табылады. Үміткер өзіне ұшуды жоспарлауды алады және борттағы ұшуды орындау үшін барлық жабдық және құжаттаманың болу орын қамтамасыз етуге тиіс. Ұшудың ұзақтығы 1 сағаттан кем еместі құрайды.

30. Егер емтихан алушы дәлелсіз деп санайтын себептер бойынша үміткер тексеруді тоқтауға шешімді қабылдайды, бұл үміткер барлық тексеруді қайта тапсыруы қажет. Егер тексеру емтихан алушы дәлелді деп санайтын себептер бойынша тоқталса, онда келесі ұшуда тексерудің тапсырылмаған бөліктері бойынша ғана тексеру жүреді.

31. Емтихан алушының қарауы бойынша кез келген маневр немесе сынақтау рәсімі үміткермен бір рет қайталанады. Емтихан алушы үміткермен ұшу дағдылары толық қайтара сынақтауды талап етеді деп санаса, ол кез келген кезеңде сынақты тоқтата алады.

32. Үміткер ӘКК функцияларын орындай алатын жағдайдан әуе кемесін басқаруы және экипаждың өзге мүшелері жоқ сияқты ұшуды орындауы тиіс. Қауіпсіздік мүдделерінде немесе басқа кеме үшін жіберілмейтін кідірісті болғызбауда емтихан алушы араласуы қажет жағдайлардан басқа ол әуе кемесін басқаруға қатысуға тиісті емес.

33. Салыстырмалы/ абсолютті шешім қабылдау, төмендеудің ең аз салыстырмалы/ абсолюттік және екінші шеңберге кету нүктесі үміткермен айқындалады және емтихан алушымен келісіледі.

34. ІР үміткер емтихан алушыға онымен орындалатын тексеру мен міндеттерді, соның ішінде радиобайланыс құрылғысының сәйкестенуін көрсетуі қажет.

35. Тексерулер ұшуды тексеру өткізілетін бақылау тексерулерінің белгіленген карталарына сәйкес аяқталуы тиіс. Ұшуға дайындық уақытында үміткер қозғалтқыш және жылдамдық жұмысының параметрлерін айқындауға міндетті. Самғау, қондыруға кірулер және қондырулар пайдаланылатын әуе кемесін ұшуды пайдалану жөніндегі басшылығына сәйкес үміткермен есептеледі.

36. Үміткер оның шектеулері аясында әуе кемесін басқару қабілеттілігін көрсете алуы, барлық маневрларды дәл және бір сарынды орындауы, жақсы қабылданған шешімдерді және ұшу икемділіктерін көрсете білуі, аэронавгация облысында білімін білдіруі, және рәсімі немесе маневрдың табысты нәтижесі күмән келтірмейтіндей ұшудың барлық кезеңдерінде әуе кемесіне бақылауды жүзеге асыра білуі тиіс.

37. Турбуленттік жағдайларға, пайдаланылатын әуе кемесінің ұшу сапалары мен сипаттамаларына қарамастан ұшу параметрлерінің келесі ауытқуларына жол беріледі:

1) биіктігі бойынша:

± 100 фут (30 метр);

екінші шеңберге кетудің басталуы, шешімдерді қабылдау биіктігі, $+50/-0$ фут ($+15/-0$ метр);

төмендеудің ең аз биіктігі (екінші шеңберге кету нүктесі), $+50/-0$ фут ($+15/-0$ метр);

2) жол желісін қадағалау (tracking):

Радиолокациялық ± 5 ;

қондыруға дәл кіру – азимут және глиссада бойынша шкаланың жартысы;

3) курс:

барлық жұмыс жасайтын қозғалтқыштар кезінде, ± 5 ;

қозғалтқыштың істен шығуына ұқсатумен ± 10 ;

4) жылдамдық:

барлық жұмыс жасайтын қозғалтқыштар кезінде, ± 5 түйін;

қозғалтқыштың істен шығуына ұқсатумен, $+10/-5$ түйін.

4-тарау. Ұшу дағдыларын тексеру (skill test) және көпмүшелі экипаж ұшқышының (MPL), желілік ұшқыштың (ATPL) куәліктерін, түрі мен сыныбы бойынша біліктілік белгілерін беру үшін біліктілік тексерісін (proficiency check) жүргізу, сондай-ақ аспаптар бойынша ұшуға рұқсат беру үшін біліктілік тексерісі (IR)

38. Тәжірибелік дағдылар жөніндегі емтиханды өткізуге үміткер емтиханда пайдаланатын әуе кемелерінің сол сыныбында немесе түрінде оқытудан өтуі тиіс.

39. Екі талпыныстан емтихан бөлігінен кез келгені бойынша өтпеу белгісі қосымша оқытуды талап етеді.

40. Емтихандарды тапсырудың талпыныстар мөлшері шектеусіз.

41. Тәжірибелік икемділіктер бойынша оқу жоспары, біліктілік емтихандары бұл ӘК өндірушінің мақұлданған деректерімен айқындалған сияқты әуе кемелерінің сол ұқсас түрлерінде жұмыстың алдыңғы тәжірибесінен өту жолымен азаюы мүмкін.

42. ATPL беру үшін тәжірибелік икемділіктер бойынша емтиханнан басқа ұшқыштың рұқсаты бар ӘК-ң сол түрлері мен нұсқалары бойынша жалпы болып табылатын тәжірибелік емтиханның элементтері ұшқышқа өту белгісі қойылуы мүмкін.

43. Емтихан алушы тәжірибелік икемділіктер бойынша біліктілік тексерулері мен емтихандарының түрлі сценарийлері арасында таңдай алады. Бұл сценарийлерде үлгіленген пайдалану режимдері бар. Сонымен бірге ұшулардың(FFS) кешенді тренажерлары және осы Қағидаларымен көзделген сияқты өзге бар тренажерларды пайдаланылуы қажет.

44. Біліктілікті тексеру уақытында емтихан алушы сынып жіне түрінің белгісі иегерінде теориялық білімнің қажетті деңгейі бар екеніне көз жеткізуі қажет.

45. Егер емтихан алушы дәлелсіз деп санайтын себептер бойынша үміткер тексеруді тоқтауға шешімді қабылдайды, бұл үміткер барлық тексеруді қайта тапсыруы қажет.

46. Егер тексеру емтихан алушы дәлелді деп санайтын себептер бойынша тоқталса, онда келесі ұшуда тексерудің тапсырылмаған бөліктері бойынша ғана тексеру жүреді.

47. FE қарауы бойынша кез келген маневр немесе сынақтау(емтихан) рәсімі үміткермен бір рет қайталанады. FE үміткермен ұшу дағдылары толық қайтара сынақтауды талап етеді деп санаса, ол кез келген кезеңде тексеруді тоқтата алады.

48. Егер тексеру дара басқаруды талап еткен жағдайда, үміткер ӘКК немесе екінші ұшқыштың функцияларын орындай алатын жағдайдан әуе кемесін басқаруы және экипаждың өзге мүшелері жоқ сияқты ұшуды орындауы тиіс.

49. Сынақтық ұшудың алдын ала дайындығы барысында үміткер ұозғалтқыш және жылдамдық жұмысының параметрлерін айқындау қажет. Үміткер онымен өткізілген бақылау тексерулер мен өзге дайындық жұмыстарының, соның ішінде райдиобайланысқұралдарын сәйкестендіруше байланысты нәтижелерін емтихан алушыға ұсынуға тиісті.

50. Ексерулер сынақ өтетін әуе кемесі үшін бақылау тексерулерінің карталарына (check list) және, егер бұл қолданылса, экипаждың өзара әрекет концепциясына (MCC) сәйкес аяқталуы қажет.

51. Самғау, қондыруға кіру және қондыру үшін ұшу сипаттамалары жөніндегі нұсқаулыққа ұшулардың өндірісі және пайдаланатын әуе кемесі үшін ұшуды пайдалану жөніндегі басшылыққа сәйкес үміткермен есептеледі.

52. Салыстырмалы/ абсолютті шешім қабылдау (DH/A), төмендеудің ең аз салыстырмалы/ абсолюттік биіктігі (MDH/A), және сонымен бірге екінші шеңберге кету нүктесі(MAP) үміткермен айқындалады және емтихан алушымен келісіледі.

53. Қауіпсіздік мүдделерінде немесе басқа кеме үшін жіберілмейтін кідірісті болғызбауда емтихан алушы араласуы қажет жағдайлардан басқа ол әуе кемесін басқаруға қатысуға тиісті емес.

54. Көп мүшелі экипажбен (MPA) ӘК түрінің біліктілік белгісін алу, ккп мүшелі экипажбен оларды пайдалану кезінде бір ұшқышты (SPA) ұшақтардың, сонымен қатар ккп мүшелі экипаж ұшқышының куәлігін (MPL) және желілік авиация ұшқышының (ATPL). куәлігін алу кезіндегі тәжірибелік дағдылар бойынша біліктілік тексерулері мен емтихандары үшін арнайы талаптар

55. Көп мүшелі экипажы бар ұшақ немесе SPA ұшағы үшін ұшу дағдыларын тексеру оларды көп мүшелі экипажбен пайдалану кезінде көп мүшелі экипажда жүзеге асырылады. Өзге түрдегі біліктілік белгісі бар өзге үміткер немесе өзге білікті ұшқыш екінші ұшқыштың рөлін орындай алады. Егер әуе кемесі пайдаланылса, екінші ұшқыш емтихан алушы немесе нұсқаушы болуы тиіс.

56. Басқа типтегі біліктілік белгісі бар басқа үміткер немесе басқа білікті ұшқыш екінші ұшқыш ретінде қызмет етеді.

57. Әуе кемесі пайдаланылған жағдайда, екінші ұшқыш емтихан алушы немесе нұсқаушы болып табылады.

58. Үміткер МСС сәйкес штаттық емес және апаттық операциялардан басқа "басқарушы ұшқыш" (PF) ретінде, мониторингті жүзеге асыратын ұшқыш ретінде де (PM) өткізеді. Ал ұшуды тексерудің барлық бөліктерінен өту кезінде "басқарушы ұшқыш" (PF) ретінде әрекет етуі тиіс

59. МРА –а біліктілік белгісін немесе ATPPL алуға үміткер PM ретінде әрекет ету қабілеттілігін көрсете білуі тиіс.

60. Үміткер егер бұл сынақтардың барлық элементтері таңдалған орында орындалса, ұшу икемділіктерін тексеру үшін ұшақ кабинасының сол жақ отырғышының немесе оң жақ отырғышын таңдай алады.

61. Өтініш беруші PF немесе PNF ретінде әрекет етуіне қарамастан ӘКК міндеттерін орындауды талап ететін көп мүшелі экипажды райдалану кезінде ATPPL алуға немесе МРА, немесе SPA түріндегі белгілерге үміткерлерді тексеруде емтихан алушымен білімнің келесі арнайы облыстары тексерілуі тиіс:

- 1) экипаждың өзара әрекетін басқару;
- 2) тиіст қадағалау жолымен әуе кемесін пайдалануды жалпы бақылауды орындау;
- 3) қалыптасқан жағдайға қолданылатын қауіпсіздік аспектілеріне және тиісті нормалар мен ережелерге сәйкес, соның ішінде төтенше жағдайлар туындаған кезде басымдылықтарды орнату және шешімдерді қабылдау.

62. Егер IR алу талап етілетін болса, онда тексеру ҰӨЕ(IFR) бойынша өтуі тиіс, сонымен қатар әуе көлігін пайдаланудың коммерциялық жағдайлары ең жоғары үлгіленуі мүмкін. Әдеттегі жалпы қабылданған құралдарды пайдалана отыра үміткердің ұшуды жоспарлау және өткізу қабілеттілігі тексеру үшін елеулі элемент болып табылады.

63. Егер (Type Rating) түріне рұқсат туралы біліктілік белгісін алу курсы ұшу дайындығының 2 сағаттан азды қосса, ұшу икемділіктерін тексеру FFS тренажерында өтуі мүмкін және ұшақтағы оқу ұшулары басталғанға дейін аяқталуы мүмкін. Бұл жағдайда ұшақтағы ұшу дайындығын қоса, түр белгісіне курстың аяқталуы туралы куәлік жаңа түрдегі белгі үміткердің куәлігіне енгенге дейін өкілетті ұйымға жолдануы қажет. Көтеріңкі ұшу сипаттамалары бар күрделі ұшақтан басқа 1 адамнан тұратын ұшақ (SP aircraft) жағдайында, үміткер біліктілік тексеру және икемділіктерін тексерудің барлық сәйкес бөліктерінен өтуі тиіс

64. Егер қандай да болмасын бөліктің қандай да болмасын тармағы бойынша "өтпеу белгісі" алынса, демек, бұл бөлік бойынша "өтпеу белгісі" қойылады.

65. Бөліктердің біреуінен көп өтпеу белгісі үміткерден ұшуды тексерудің барлық бөліктерін қайта тапсыруды талап етеді.

Бір бөліктен ғана өтпеу белгісі сол бөлікті қайта тапсыруды талап етеді.

Қайталама тексерудің кез келген бөлігінен, соның ішінде алдыңғы талпыныста "өту белгісі" алынға сол бөліктерде, үміткерден ұшу икемділіктерінің барлық тексеруін қайта тапсыруды талап етеді. Көп қозғалтқышты SPA үшін ассиметриялық ұшуға жататын тиісті сынақтау мен тексерудің 6 бөлігін өткізіп жіберу керек.

66. Егер өтініш беруші 6 бөлікті сәтсіз тапсырса, немесе тіпті тапсырмаса, түр белгісі оған САТ II немесе САТ III санатты аспаптар бойынша қондыру құқығынсыз берілетін болады. САТ II немесе САТ III –е түр белгісі бойынша құқықты кеңейту үшін әуе кемесінің тиісті түріне 6 бөлік бойынша ұшу икемділіктерін тексеруді тапсыруы тиіс.

67. Үміткер қабілеттілігін көрсетуі тиіс:

- 1) оның шектеулі аясында ұшақты басқару;
- 2) барлық маневрларды дәл және бір сарынды орындау;
- 3) жақсы қабылданған шешімдер және ұшу икемділіктерді көрсете білу;
- 4) аэронавгация облысында білімін көрсете білу;

5) рәсімі немесе маневрдың табысты нәтижесі күмән келтірмейтіндей ұшудың барлық кезеңдерінде әуе кемесіне бақылауды жүзеге асыру;

6) егер бұл қолданылса, экмпаж мүшелерінің жұмыс қабілеттілігін жоғалту кезінде экипаж мүшелерінің әрекеттер үйлесімділігі мен рәсімдерді түсіну және қолдану;

7) егер бұл қолданылса, экипаждың өзге мүшелерімен тиімді өзара әрекет.

5-тарау. CPL алу үшін тәжірибелік дағдылар бойынша емтихан

68. CPL алу үшін біліктілік сынақтаынан өтауге үміткер ұшу икемділіктерін тексеру кезінде пайдаланатын әуе кемесінің сол сыныбы немесе түрінде оқытудан өтуі тиіс.

69. Үміткер ұшу икемділіктерінің барлық бөліктері бойынша өту белгісін алуы тиіс (skill test).

70. Бөліктердің біреуінен көп өтпеу белгісі үміткерден ұшу икемділіктерін тексерудің барлық бөліктерін қайта тапсыруды талап етеді.

71. Бір бөліктен ғана өтпеу белгісі сол бөлікті қайта тапсыруды талап етеді.

72. Қайталама тексерудің кез келген бөлігінен, соның ішінде алдыңғы қайта тапсыруды табысты тапсырған сол бөліктер бойынша өтпеу белгісі үміткерден ұшу икемділіктерінің барлық тексеруін қайта тапсыруды талап етеді (skill test).

73. Барлық бөліктер бойынша ұшу икемділіктерін тексеру 6 ай ішінде аяқталуы тиіс . Екі талпыныстан сәйкес барлық бөлімдерді тапсырудың қабілетсіздігі бұдан әрі оқытуды талап етеді.

74. Қайталама оқыту сәтсіз ұшу тексерулерінен кейін басталады. Ұшу икемділіктерін тексеру тапсыру талпыныстары шектеусіз.

75. Егер емтихан алушы дәлелсіз деп санайтын себептер бойынша үміткер тексеруді тоқтауға шешімді қабылдайды, бұл үміткер барлық тексеруді қайта тапсыруы қажет.

Егер тексеру емтихан алушы дәлелді деп санайтын себептер бойынша тоқталса, онда келесі ұшуда тексерудің тапсырылмаған бөліктері бойынша ғана тексеру жүреді.

76. Ұшудан емтихан алушының бойынша кез келген маневр немесе сынақтау(емтихан) рәсімі үміткермен бір рет қайталанады. Ұшудан емтихан алушы үміткермен ұшу дағдылары толық қайтара сынақтауды талап етеді деп санаса, ол кез келген кезеңде тексеруді тоқтата алады.

77. Үміткер ӘКК функцияларын орындай алатын жағдайдан әуе кемесін басқаруы және экипаждың өзге мүшелері жоқ сияқты ұшуды орындауы тиіс.

78. Үміткер емтихан алушыға онымен орындалатын тексеру мен міндеттерді, соның ішінде радиобайланыс құрылғысының сәйкестенуін көрсетуі қажет.

79. Тексерулер ұшуды тексеру өткізілетін бақылау тексерулерінің белгіленген карталарына сәйкес аяқталуы тиіс.

80. Ұшуға дайындық уақытында үміткер қозғалтқыш және жылдамдық жұмысының параметрлерін айқындауға міндетті. Самғау, қондыруға кірулер және қондырулар пайдаланылатын әуе кемесін ұшуды пайдалану жөніндегі басшылығына сәйкес үміткермен есептеледі.

81. Қауіпсіздік мүдделерінде немесе басқа кеме үшін жіберілмейтін кідірісті болғызбауда ұшудан емтихан алушы араласуы қажет жағдайлардан басқа ол әуе кемесін басқаруға қатысуға тиісті емес.

82. Біліктілік сынақтары үшін пайдаланатын ұшақ оқу ұшақтарының талаптарына жауап беруі қажет, сонымен қатар төрт адамнан кем емес тасымал үшін сертификатталған болуы тиіс, ауыспалы қадаммен бұрандасы және жиналмалы шассиі болуы тиіс.

83. Ұшу бағыты емтихан ашуымен, ал тағайындалу тұрағы бақылаушы әуе айлағымен таңдалады. Ұшудың ұзақтығы 90 минуттан кем болмауы тиіс.

84. Үміткер қабілеттілігін көрсетуі тиіс:

- 1) оның шектеулі аясында ұшақты басқару;
- 2) барлық маневрларды дәлі және бір сарынды орындау;
- 3) жақсы қабылданған шешімдер және ұшу икемділіктерді көрсете білу;
- 4) аэронавгация облысында білімін көрсете білу;

5) рәсімі немесе маневрдың табысты нәтижесі күмән келтірмейтіндей ұшудың барлық кезеңдерінде әуе кемесіне бақылауды жүзеге асыру;

85. 2.3, 2.5. тармақтар және 5 және 6 бөліктердің барлық тармақтары 3 кесте. CPL(A) беру үшін тәжірибелік икемділіктер бойынша емтиханның мазмұны FNPT- II, FTD-1/2/3 немесе FFS тренажерларында толық көлемде орындалуы мүмкін.